

የመጀመሪያ ቀን

«በእነዚያም ነገሥታት ዘመን የሰማይ እምላክ፥ ለዘላለም የማይፈርስ መንግሥት ያሰነሣል፤ ለሌላ ሕዝብም የማይሰጥ መንግሥት ይሆናል፤ እነዚያንም መንግሥታት ሁሉ ተፈጫቸዋለቸ፥ ታጠፋቸውዋለቸ፥ ለዘላለምም ተቆማለቸ» ዳንኤል 2:44።

ዛሬ የዓለማችንን ሁኔታ ስንመለከት፡- የሰዎች መንግሥት ዘላለማዊ መስሎ ይታያል። ወደ ኋላ መለስ ብልን ታሪክን ስንመረምር ገን በዓለም ውስጥ ታላላቅ መንግሥታት ተነሥተው እንዳነበር እንረዳለን። በሙሴ ጸማካይነት ነፃ እስኪወጡ ጽረስ እስረኤል በገብፅ አገር ስደተኛ ነበረች። ከዚያ በኋላ ጸገጥ እሦረውያን እስረኤልን /የሰሜኑን ክፍል/ በምርኮኝነት ወሰዱት። በኋላም ጸገጥ ባቢሎን ይሁዳን /የደቡቡን ክፍል/ በምርኮኝነት ወሰዱት። ከዚያ በኋላ የሜዶንና ፋርስ መንግሥታት፥ የግሪክ መንግሥታት፥ የሮም መንግሥታት፥ የእንግሊዝ መንግሥታት፥ የቲርክ መንግሥታት ወዘተ ተነሡ። ምን ጊዜም ቢሆን ታላላቅ መንግሥታት ከዓለም ተለይተው አያውቁም። ዛሬ እሜሪካ፥ ሩሲያና ቻይና የጊዜው ታላላቅ መንግሥታት ናቸው ማለት ይቻላል።

እኛ ክርስቲያናት በእነዚህ ኃያላን መንግሥታት የተነሣ እንጨነቃለን። የኒውክሌር ጦርነት እንዳይነሣ እንሰጋለን። በተለያዩ አገሮች ስለሚጸረጉት ጽርጊቶች እናስባለን። አንዳንድ ጊዜ እነዚህ መንግሥታት ዘላለማዊና ሁልጊዜ ሥልጣንን እንዳያዙ የሚቆዩ መሰለው ይታዩናል። ብዙ ጊዜ እነዚህ ኃያላን መንግሥታት ክርስቲያናትን ያሳድዳሉ፤ ክርስቶስ መጥቶ ከዚህ ሁሉ እስኪገላገልን ጽረስ ምን ያህል ጊዜ እንቆይ ይሆን እንላለን።

በዳንኤል ምዕረፍ 2 ስለ አረቱ ዋና ዋና መንግሥታት እናነባለን። እያንዳንዱ መንግሥት እኔ ኃይለኛ ነኝ ብሎ ያስብ ነበር። ለዘላለም ጸንተው የሚኖሩ ይመስላቸዋል። እንዚአብሔር ገን ለዳንኤልና ለናቡከደነፆር የሰዎችን መንግሥት የሚመለከት በጣም ጠቃሚ እውነቶችን ገልጸላቸዋል።

በመጀመሪያ፡- ሁለት የተለያዩ መንግሥታት መኖራቸውን አሳያቸው። አንዳቸው የሰው መንግሥት ሲሆን፥ ሁለተኛው ገን መለኮታዊ መንግሥት ነው። የሰው መንግሥት የተጀመረው በሰው ሲሆን መለኮታዊ መንግሥት የሚመሠረተው ገን በፈሰ በእንዚአብሔር ነው።

ሁለተኛ፡- እነዚህ ሁለት መንግሥታት የተለያዩ የጊዜ ገደብ እንደሚኖራቸው ኖረቸው ገለጸላቸው። ምን ያህል ታላቅ ቢሆንም የሰው መንግሥት ጊዜያዊ ነው። የእንዚአብሔር መንግሥት ገን ዘላለማዊ ነው።

ሦስተኛ፡- እነዚህ ሁለት መንግሥታት የተለያዩ ኃይል እንደሚኖራቸው ገለጸላቸው። የሰው መንግሥታት ኃይላቸው ውሱን ነው። አንድ ቀን በሌላው መሸነፋቸው አይቆርም። የእንዚአብሔር መንግሥት ገን በማንም አይሸነፍም። አንድ ጊዜ ከተመሠረተ ማንም የእንዚአብሔርን መንግሥት መገልበጥ አይቻልም።

ዛሬ የምንኖረው የተለያዩ መንግሥታት ኃያላን ሆነው ለመገኘት በሚሞክሩበት ዓለም ነው። አንዱ መንግሥት ከሌላኛው መንግሥት ጋር ይዋጋል። የእኛ የክርስቲያናት ዓይን ገን በዚያ ዘላለማዊ መንግሥት ላይ መሆን አለበት (ዕብ.11:8-16 ተመልከት)። አንድ ቀን የሰዎች መንግሥት በሙሉ ይደመሰሳል። ያን ጊዜ የእንዚአብሔር መንግሥት ብቻውን ይገዛል። ይህንንም መንግሥት ማንም ሊደመሰሰው አይቻልም። እኛም ከክርስቶስ ጋር እንገዛለን። በሁሉም ስፍራ ፍትሕና ፍቅር ይሰፍናል። ለዚያ መንግሥት ተዘጋጅተናል? የእርሱ መንግሥት ሲገለጽ ዘግጁ ሆነን እንድንገኝ ዛሬ ቅድስና በተዋላ ሕይወት እንዚአብሔርን እየተከተልን ነው?

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ስለሚመጣው ታላቅ የእንዚአብሔር መንግሥት አስብ። ምን ይመስል ይሆን?
ለ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከተህ ከእንዚአብሔር መንግሥት የምናገኛቸውን አንዳንድ በረከቶች ዘርዘር።
ኢሳ.65: 17-25፤ ረዕ.19:20-21:8።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል 2:24-49 አንብብ።
ለ/ ናቡከደነፆር ስላየው ምስል የምትቀለውን ገለጸ ስጥ።
ሐ/ ያ ምስል የተደመሰሰው እንዴት ነው?
መ/ ሕልሙን በመፍታቱ ዳንኤል ያገኘው ሽልማት ምን ነበር?

ሁለተኛ ቀን ክፍል አንድ፡- ዳንኤል 2:24-35

ባለፈው ሳምንት ንጉሠ ናቡከደነፆር ስላለመው ሕልም ተመልክተን ነበር። ሕልሙንና ተርጓሚውን እንዲነገሩት በባቢሎን የነበሩትን ጠቢባን ሁሉ ጠይቆአቸው ነበር። ማንም ሕልሙን ሊነገረው ስላልቻለ ጠቢባኑ ሁሉ እንዲገድሉ አዘዘ። ዳንኤል ገን እንዚአብሔር ሕልሙን እንዲገልጽለት ጠየቀ። እንዚአብሔር የዳንኤልን ጸሎት መለሰለት፤ ሕልሙንም ገለጸለት። በዚህ ሳምንት ይህንን ሕልምና አተረጓጎሙን እንመለከታለን።

ይህን ሐልም እንደሚገባ መረዳት በጣም አስፈላጊ ነው። ዳንኤል ምዕረፍ 2 ከ600 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እንደሆኑ ክርስቶስ እንደገናም እስከሚመጣ ድረስ የሚሆነውን የወደፊቱን ዓለም ሁኔታ ይገልጻል። ይህም ሁሉ የተካተተው በጣም መጠነኛ በሆነ ገለጻ ነው። ምዕረፍ 7፤ 8፤ 9 እና 11 የሚያብረሩትም በዚህ ምዕረፍ የምንመለከተውን ሐሳብ ነው።

ጥያቄዎች

- 3ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል ለእርዮክ ምን ስለነገረው ነው ወደ ንጉሠ የወሰደው?
- 4ኛ ጥያቄ፡- እርዮክ ለንጉሥ ናቡከደነሾር ምን ነገረው?
- 5ኛ ጥያቄ፡- ሐሙን ለመተርጉም ይቻል እንደሆነ ናቡከደነሾር በጠየቀው ጊዜ ዳንኤል የሰጠው መልስ ምንድነው?
- 6ኛ ጥያቄ፡- ለንጉሡ መልስ በሰጠው ጊዜ ዳንኤል ምስጋና የሰጠው ለማን ነበር?
- 7ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ስለ ምስሉ ገለጻ ሰጥ።
ለ/ ምን ይመስላል?
ሐ/ እያንዳንዱ የምስሉ ክፍል የተሠረው ከምንና ከምን ነበር?
- 8ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ምስሉ ምን ሆነ?
ለ/ ስለ ድንጋዩ ገለጻ ሰጥ።

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ (ኮሚንታሪ)

ባለፈው ሳምንት እርዮክ የንጉሡ ዘበኞች አለቃ መሆኑን ተመልክተን ነበር። ጠቢባኑን ሁሉ የመገደል ትእዛዝ የተሰጠው ለእርሱ ነበር። ወደ ዳንኤል ሲመጣ ወደ ንጉሡ እንዲወስደውና ሐሙን ለመተርጉም ጊዜ እንዲሰጠው አደረገ። እግዚአብሔር የናቡከደነሾርን ሐልምና ትርጓሜውን ለዳንኤል ገለጸለት።

ዳንኤል ወደ እርዮክ ተመለሰና እንዲታዘዘው ጠቢባኑን እንዲያገድል ነገረው። ወደ ንጉሡ ቢወሰደው ሐሙን ለተረጉምለት እንዲሟቸል አጣውቀው። እርዮክ ዳንኤልን ወደ ንጉሡ ወሰደው፤ ይህን እንጂ እርዮክ ከዳንኤል ይልቅ ራሱን ለማክበር ፈለገ። ሐሙን ለመተርጉም የሚቻለውን ዳንኤልን እንዲገኝ ለንጉሡ ተናገረ። እርዮክ ከሚገባ በላይ ራሱን ከፍ አድርጎ ማቅረቡ ከብዙዎቻችን ጋር ያመሳሰላል።

- 9ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ክርስቲያኖች ለሌላው የሚገባውን ክብር ለረሳቸው ያደርጋሉን?
ለ/ እንዳንዱ ምሳሌዎችን ሰጥ።
ሐ/ እንተስ እንዳዚህ ያደረገህበት ጊዜ አለን?
መ/ ክርስቲያኖች ይህን ማድረጋቸው ትክክል ነውን?

ሐሙን ለመተርጉም ይቻል እንደሆነ ናቡከደነሾር ዳንኤልን ጠየቀው። ዳንኤል ሐሙን ለመተርጉም ይቻላል ብሎ ማመኑ ለንጉሡ ሳይከብደው አልቀረም። ዳንኤል የሰጠው መልስ ግን በጣም ዳስ የሚል ነበር። ምንም ጠቢብ ቢሆን ሰው ይህን ሐልም መተርጉም እንዳይቻል ለንጉሡ ነገረው። ዳንኤል «ቃላተኞች» ስለሚባሉ ሰዎች ይናገረል። እነዚህ ሰዎች በሃይማኖት ክፍል ውስጥ የሚገኙ ሲሆኑ የእንስሳትን አንጃት በማየት የእንዚአብሔርን ፈቃድ ለማወቅ እንደሚችሉ ይናገራሉ። የፍጥረት ዓለምን ምስጢር መገለጥ የሚቻለው እውነተኛው እምነት ብቻ እንደሆነ ለንጉሡ አስረገጠለት። እንደ እርዮክ ወደ ራሱ ከማመልከት ይልቅ ዳንኤል ወደ እግዚአብሔር አመለከተ። ምስጢርን ሁሉ መገለጽ የሚቻለው እምነት በሰማይ እንዳለ ዳንኤል ለንጉሡ አስረዳው። ዳንኤል የሐሙን ትርጓሜ ከእግዚአብሔር ያገኘው ከሌሎች ስለበለጠ ወይም ከሌሎች ይልቅ ጥበበኛ ስለሆነ እለመሆኑን ገልጾ ሐሙን ለመተርጉም እግዚአብሔር በእርሱ አማካይነት እንዲተጠቀስ ለንጉሡ አመልክቷል። እዚህ ላይ «ምስጢር» የሚለው ቃል ለሌሎች የማይነገር ወይም የተሰወረ ማለት አይደለም። ዳሩ ግን እዚህ ላይ "ምስጢር" ሲል እግዚአብሔርበቀጥታ ካልገለጸለት በቀር ሰው ሊያቀው ወይም ሊገባው የማይቻል ሐቅ ማለት ነው። ወደፊት የሚሆነውን ለናቡከደነሾር መገለጽ የእግዚአብሔር ዕቅድ ነበር።

ዳንኤል፡- ሐሙና ረዕዩ እንዴት እንደጀመረ ለንጉሡ አመለከተው። ወደፊት በመንገሥቱ ላይ ምን እንደሚሆንና ስለወደፊቱ ሁኔታዎች እያሰበ ናቡከደነሾር በአልጋው ላይ ተጋድሞ ነበር። እግዚአብሔርም በዘመናት ሁሉ የሚሆነውን ዕቅዱን ለናቡከደነሾር ገለጸለት። ዳንኤል፡- ንጉሡ ያየው ሐልም፡- «በጎለጃው ዘመን» የሚሆን እንደሆነ ነገረው።

- 10ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ብሉይ ኪዳን፡- «በመጨረሻው ቀን» የሚለውን ሐረግ እንዴት እንደሚጠቀምበት የሚከተሉትን ቁጥሮች ወይም ተመሳሳይ ቁጥሮችን ተመልከት። ሐዘ. 38:6፤ ሆሴዕ 3:5፤ ሚካ. 4:1።
ለ/ ይህ ሐረግ በታሪክ ውስጥ የተኛውን ጊዜ ያመለክታል?

ብዙውን ጊዜ ነቢያት «በመጨረሻው ቀን» የሚለውን ሐረግ የሚጠቀሙበት ትንቢታዊ ሪዕያቸው የሚረዳቸውን ጊዜ ለማመልከት ነው። ብዙ ጊዜ ስለ መሢሐ ጊዜ ያመለክታል። መሢሐ ስለሚመጣበት ጊዜና እርሱ ስለሚመሠርተውም መንገሥት ያመለክታል። ከዚህም በተረፈ መሢሐ

ከመምጣቱ በፊት ስለሚሆነው ታላቅ የመከረ ጊዜ ያመለክታል።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ይህንኑ ሐረግ አዲስ ኪዳን እንዴት እንደሚጠቀምበት የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከት፡- የሐ.6:39-44፤ 2ጢሞ.3:1-5፤ ዕብ.1:2።

ለ/ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች ይህን ሐረግ የተጠቀሙበት በታሪክ ውስጥ የተኛውን ጊዜ ለማመልከት ነው?

የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች «በመጨረሻዎቹ ቀናት» ውስጥ እንደምንኖር ደጋግመው ያመለክታሉ። ኢየሱስ ክርስቶስ መጥቶአል። ቤተ ክርስቲያኑን በመመሥረቱ የእግዚአብሔር መንግሥት ተጀምሮአል። ይሁን እንጂ ይህ ሁሉ ገና ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር ላይ ለመገዛት ስለሚመለስበት ጊዜ ነው የሚያመለክተው።

በዳንኤል 2:31-35 ዳንኤል ናቡከደነፆር ስላየው ረዕይ ይገልጻል። ናቡከደነፆር ታላቅ ምስል አየ። በጥንት ዘመን፣ የአማልክትን ወይም የታላቅ መሬ ምስልን የሚመስል ምስል መሥረት የተለመደ ነበር። ምስል ከድንጋይ ወይም ከእንጨት ይሠራ ነበር። በጣም እስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ በተለያየ የብረትነት ባሕርይ ባላቸው ነገሮች ይሸፈን ነበር። ናቡከደነፆር ያየው ይህን የሚመስል ነው። በጣም ትልቅ ነበር። ከተለያየ ብረትነት ካላቸው ነገሮች በመሠረቱ ፀሐይ ሲነሳው ያብረቀርቅ ነበር። በጣም ያስፈረ ነበር። ምስሉን መመልከት ብቻ ናቡከደነፆርን እስፈረው።

ምስሉ ሰው ይመስል ነበር። ረስ፣ እካል፣ ካንዶች፣ ጭኖችና እግሮች ነበሩት። ምስሉ ከእንድ ዕቃ የተሠራ ሳይሆን ከተለያዩ ማዕድኖች የተሠራ ነበር። ረሱ ከወርቅ የተሠራ ነበር፤ ደረቱና ካንዶቹ ከብር የተሠሩ ነበሩ፤ ሆዱና ጭኖቹ ከነሐስ የተሠሩ ነበሩ፤ ቅልጥሞቹ ከብረት የተሠሩ ነበሩ፤ እግሮቹ ከብረትና ከሸክላ ድብልቅ የተሠሩ ስለ ነበሩ በጣም ልዩ ነበሩ።

ምስሉ፡- ታላቅና ማንም ሊነቀንቀው እንደማይችል ሆኖ ቆሞ ነበር። በድንገት ግን አንድ ድንጋይ ሲወድቅ ታየ። ምስሉን ከታች በኃይል መታው፤ ምስሉም ኖርክሰክሱ ወጣ። ምስሉ መሰባበር ብቻ ሳይሆን አመጽ ሆነ። ነፋሱም ምስሉ የነበረበትን ቦታ እስኪጠፋ ድረስ አመጹን አቦነው። ምስሉን የመታው ድንጋይ ምድርን ሁሉ እስኪሞላ ድረስ ታላቅ ተረረ ሆነ።

ዳንኤል የናቡከደነፆርን ረዕይ ለመረዳት በመቻሉ ክብርን ለረሱ ለመውሰድ አልፈለገም። ወደ እውነተኛው እምላክ እመለከተና ይህን ሁሉ ምስጢር የገለጠለት እግዚአብሔር መሆኑን ለናቡከደነፆር ነገረው። ብዙ ጊዜ ግን እኛ ክርስቲያኖች የሚገባንን ያህል ለእግዚአብሔር ክብርን አንሰጥም። ለሰዎች ትልቅ መስለን ለመታየት እንፈልጋለን። ወደ ጌታ ስላመጣናቸው ሰዎች

ወይም ስለሠረዘው ትልቅ ሥረ እናወረለን። ይህን በማድረጋችን ክብርን ከእግዚአብሔር እንቀማለን። እኛ ያለን ወይም የሠረዘው ሁሉ የእግዚአብሔር ስጦታ ነው። ምንም ምስጋና አይገባንም።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ኢ.ሳ.42:8 እና 48:11 ተመልከት።

ለ/ ክብር ሁሉ የሚገባው ለማን ነው?

ሐ/ ረዓቶችን ለማክበር ስንል ክብርን ከእግዚአብሔር ስለምንቀማበት መንገዶች ዘርዘር።

መ/ አንዳንድ ጊዜ ከሰዎች ምስጋና ለማግኘት ስታል የእግዚአብሔርን ክብር ትቀማለህ?

ሦስተኛ ቀን

ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 2:36-49

ጥያቄዎች

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የወርቁ ረስ የማን መንግሥት ነበር?

ለ/ ለንጉሡ በሰዎችና በአረዊት ላይ ሥልጣንን የሰጠው ማነው?

14ኛ ጥያቄ፡- ሁለተኛውና ሦስተኛው መንግሥታት ምን ዓይነት መንግሥታት ናቸው?

15ኛ ጥያቄ፡- የአረተኛው መንግሥት ባሕርይ ምን ይመስላል?

ሀ/ የብረትና የሸክላ መንግሥት ምን ባሕርይ አለው?

ለ/ ብረትና ሸክላ ምን ይወክላሉ?

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ድንጋዩ የሚያመለክተው ምንድነው?

ለ/ ድንጋዩ ከመንግሥታቱ ጋር የሚወዳደረው እንዴት ነው?

ሐ/ የሚበልጠው የትኛው ነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ (ኮሜንታሪ)

ይህ ረጅም ትምህርት ነው። ይህን ትምህርት በሁለት ቀን ልትጨርሱና በአምስተኛ ቀን ክለሳ ልታደርጉ ትችላላህ።

ዳንኤል 2:36-45 የናቡከደነፆርን ሐልም ትርጓሜ ይዘላል። ዳንኤል የሐልሙን ዘርዘር ትርጉም አይሰጥም። ከዚህ ይልቅ ግን እግዚአብሔር ለናቡከደነፆር የሰጠውን ዋና ዋና ትምህርት ያሳያል። ጠቅላላ የረዕዩ መሠረታዊ ትርጉም እንደሚከተለው ነው፡- የሰዎች መንግሥት፣ በተለይም የአሕዛብ መንግሥታት እንዲ በሌላው እየተተካ ለረጅም ዘመን ይቀጥላሉ።

እንደ ቀን ገን የእገዚአብሔር መንገድ ይመጣል። ምንም ፍንዎ እስከማይገኝላቸው ድረስ የሰውን መንገድ ያጠፋቸዋል። የእገዚአብሔር መንገድ መላውን ምድር ይሸፍናል እንጂ እንደሰዎች መንገድ ምድርን በከፊል ብቻ አይሸፍንም።

የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑረን በዚህ ዳንኤል በሰጠው አተረጓጎም ላይ በሚጨምሩት ሐሳብ ይለያያሉ። ተንቢትን በሚመለከት ጉዳይ የተለያየ ሐሳብ የቀረበውም በዚህ ምክንያት ነው። ተንቢትን በሚመለከት ጉዳይ የተለያየ ሐሳብ መቀረቡን ለመመልከት ምዕረፍ ሁለትን እንደገና ልትከልስ ተቀላለህ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉትን ሐላውያን ረዕዮች (በዳንኤልና በዮሐንስ ረዕይ ያሉትን ዓይነት) ስንተረጎም ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብናል። ጥቃቅን ዘርዘሩን ሁሉ መተርጎም በጣም ቀላል ነው። ሐላውያን ገን እንደዚህ መተርጎም የለባቸውም። ጥቃቅን ዘርዘሮችን ስንመለከት የዋናውን ትምህርት ሐሳብ እንዘነጋለን። የምስሉን ጥቃቅን አተረጓጎም ከመመልከታችን በፊት ስለዚህ ምስል እንዳንጽ መሠረታዊ ነገሮችን እንመልከት።

1. ወደ ዘቅተኛው የሰውነት ክፍል በሂጾ መጠን፣ የምስሉ ዋጋ እየቀነሰ ይመጣል። ወርቅ ከብር ይልቅ በጣም የከበረ ነው። ብር ከነሐስ ይልቅ የከበረ ነው፤ ነሐስ ጸገም ከብረት ይልቅ የከበረ ነው። ይህም ማለት እያንዳንዱ መንገድ አስቀድሞ ከነበረው ይልቅ ያነሰ ነው ማለት ነው። ይህም መንገድ የነበረቸውን ገዛት ስፋት የሚያመለክት አይደለም። አስቀድሞ የነበሩት መንገድ በጎላ ከሚነሡት ይልቅ ሰፊ ገዛት ነበረቸው። ይህም ማለት በፊት የነበሩት መንገድ በጎላ ከተነሡት ይልቅ የሚበልጥ ሥልጣን ነበረቸው። ናቡከደነሾር በመንገድ ፍጹም ሥልጣን ነበረው። ይሁን እንጂ በሚደንና ፋርስ መንገድ ሕገ ክንትሥ በላይ ነበር። (ለዚህ ምሳሌ እንዲሆንህ ዳንኤል ምዕረፍ 6 ተመልከት።)

2. ምስሉ የተሠረበትን ማዕድን ከረስ ጆምረን እስከ እገሩ ድረስ ብንሂድ ይበልጥ እየጠነከረ ይመጣል። ብር ከወርቅ ይልቅ ጠንካራ ነው። መዳብ ከብር ይልቅ ጠንካራ ነው፤ ብረት ጸገም ከሁሉም የበለጠ ጠንካራ ነው። ይህም ማለት እያንዳንዱ መንገድ ከእርሱ በፊት ከነበሩት ይልቅ ኃይለ ይጠነከራል ማለት ሊሆን ይችላል። የሮም መንገድ (ብብረት የተመሰለው) ሁሉንም የሚያደቅና የሚፈጭ መሆኑ ተነግሮለታል።

3. ምስሉ ጠንካራ ቢመስልም እንኳ ደካማ ነበር። ምስሉ የተሠረው ከወርቅ፣ ከብርና ከነሐስ ሲሆን መሠረቱ ገን ብረትና ሸክላ ነበር። ሸክላ ጠንካራ መስሎ ቢታይም እንኳ በቀላሉ የሚሰበር ነው። የሰው መንገድ ከውጪ ሲታይ ጠንካራ መስሎ ይታያል። ከእገዚአብሔር መንገድ ጋር ሲነፃፀር ገን በቀላሉ ተሰባሪ ነው።

የምስሉ ረስ የተሠረው ከወርቅ ነበር። ዳንኤል የምስሉ ረስ

ናቡከደነሾርን እንደሚወክል ተናገረ። ናቡከደነሾር የባቢሎን መንገድ ገዢ ነበር። በመሠረቱ የምስሉ ረስ የሚያመለክተው የባቢሎንን መንገድ ቢሆንም ናቡከደነሾርን የሚወክል መሬ ስለነበረ እርሱን ይመለከተዋል።

ናቡከደነሾር «ንጉሠ ነገሥት» ነበር። ብዙ ሀገሮችን የሚገዛና ብዙ ንጉሦችንም የሚቆጣጠር ስለነበር ይህ የክብር መጠሪያ ለናቡከደነሾር ተስጥቶታል። ይሁን እንጂ የመገዛት ቶሎታው ከእርሱ አልነበረም። ገዛትን፣ ኃይልንና ክብርን የሰጠው፣ ሁሉንም ነገር ከቁጥጥሩ በታቸ ያደረገው የሰማይ አምላክ ራሱ ነበር።

ይህ ለእኛ ለክርስቲያኖች ትልቅ መጽናኛ ነው። ምንም ዓይነት ታላቅና ክፉ መሬ በሥልጣን ላይ ቢሆንም፣ በሥልጣን ላይ ያስቀመጠው እገዚአብሔር ነው። ገዛትንና ኃይልን የሚሰጥ እገዚአብሔር እንጂ ሰው አይደለም። የመገዛት ኃይል የእገዚአብሔር እንጂ የሰው አይደለም።

የናቡከደነሾር ሥልጣን «በሰዎች፣ በደር አረዊትና በሰማይ ወፎቶም» ላይ እንደነበር ዳንኤል ይናገራል። ዳንኤል ይህን የተናገረው ናቡከደነሾር የነበረውን የገዢነት ሥልጣን ለማመልከት ነበር። ሁሉም ከቁጥጥሩ ሥር ነበር።

ሁለተኛውና ሦስተኛው የዓለም መንገድ በዚህ ሥፍራ የተጠቀሱት በጣም በአጭሩ ነው። በዳንኤል 7፤ 8 እና 10 በሰፊው ይገለጻሉ። በብር የተመሰለው ሁለተኛው መንገድ የሚደንና የፋርስ መንገድ እንደሚገልጽ እንመለከታለን። ከበፊቱ ያነሰ እንደሚሆን ተገልጿል። የሚደንና የፋርስ መንገድ ከባቢሎን የሚበልጥ ገዛት ነበረው፤ ስለዚህም ከመጀመሪያው ያነሰ ነው ስንል በሚያስተዳድረው ገዛት ያንሳል ማለታችን አይደለም። ታናሽ የተባለበት ምክንያት፡- የሚደንና የፋርስ ነገሥት እንደባቢሎን ነገሥት ሁሉ ፍጹም ሥልጣን ስላልነበረቸውና መንገድ ሙሉ በሙሉ ሕብረት ስላልነበረው ሊሆን ይችላል።

በነሐስ የተመሰለው ሦስተኛው መንገድ የገሪክ መንገድ ነው። በዚህ ሥፍራ የተጠቀሰው ይህ መንገድ «ዓለምን ሁሉ» እንደሚገዛ ብቻ ነው። ዳንኤል ይህን ሲል በልዩ እገላለጽ መጠቀሙ እንጂ ዓለም በሙሉ በገሪኮች መንገድ ቁጥጥር ሥር ይሆናል ማለቱ አይደለም፤ የገሪኮች መንገድ በጣም ሰፊና በብዙ መንገድ ላይ የበላይ ይሆናል ማለት ነው። በነሐስ የተሸፈነው ክፍል ሁለት ጭናቶች ስለነበሩት እንዳንጽ ተርጓሚዎች የገሪክ መንገድ ሁለት ክፍሎች እንደሚኖሩት ያመለክታል ይላሉ። ስለ እነዚህ ሁለት ክፍሎች በዳንኤል 8 እና 11 እንመለከታለን።

አረተኛው መንገድ የሮምን መንገድ ያመለክታል። በጣም ኃይለኛና እንደ ብረት ጠንካራ መሆኑ ተገልጿል። ሌሎችን መንገድ ሁሉ ይገዛል።

የዓለምን ታሪክ ብታነብ የሮም መንግሥት በምዕረቡ ዓለም እጅግ ጠንካረና ብርቱ እንዳነበር ትረዳለህ። ከእንግሊዝ እስከ ሕንድ ከዚያም አልፎ እስከ ሶሜን እናራካ ድረስ ይቆጣጠር ነበር። ሁሉም ሕዝብና መሬቶቻቸው በሮማውያን ጽል ተመቱ። ሮማውያን በጣም ጨካኝ ነበሩ። በኃይላቸው ሌሎች መንግሥታትን ሁሉ አስገቡ። ስለዳንኤል 2:41-43 የተለያዩ ሐሳብ ተሰንዘርዘረ። እግሮቹ ምን እንደሚያመለክቱ ዳንኤል በገልጽ አይነገረንም። እግሮቹ የብረትና የሸክላ ድብልቅ ነበሩ። ስለዚህም በአንድ ወገኑ እንደ ብረት ጠንካረ በሌላ ወገኑ ደግሞ እንደ ሸክላ ደካማ በቀላሉ የሚሰጣበር ነው ማለት ነው። ከሌሎች የምስሉ አካሎች ይልቅ በዚህኛው ላይ ዳንኤል ሰፋ ያለ ገለጻ ይሰጣል። ስለዚህም ለእርሱ ይህ ክፍል በጣም አስፈላጊ ነበር ማለት ነው። የብረትና የሸክላው እግሮች መንግሥቱ እንደሚከፋፈል የሚያመለክቱ መሆናቸውን ዳንኤል ይናገራል። በመከፋፈሉም ደካማ ይሆናል። ይህም መከፋፈል የመጣው መንግሥቱ የተለያየ ባሕል ባላቸው ሕዝብ በመተዳደሩ ሊሆን ይችላል። ምናልባትም ለመከፋፈሉ ምክንያት የሆነው የተለያየ ፖለቲካዊ ፍልስፍና ማለትም በዲሞክራሲና በአምባገነንነት በመመረቱ ሊሆን ይችላል። የመከፋፈሉ ምክንያት ምንም ይሁን ምን ሐብረት ስለሌለው ከሌሎች መንግሥታት ይልቅ ደካማ መሆኑ ገልጾ ነው።

ዋናው ጥያቄ እነዚህ የብረትና የሸክላ ድብልቅ መንግሥታት የሚነሡት በብረት ጭን የተመሰለው መንግሥት በሚነሳበት ጊዜ ነው ወይ? የሚል ነበር። እንዳንድ ምሑረን በብረትና በሸክላ የተመሰለው እግሮች ያው ራሱ በብረት የተመሰለው ጭን ነው ይላሉ። ይህ ለራሱ ለሮም መንግሥት የተሰጠ ገለጻ እንደሆነ ያምናሉ። ሁለቱ እግሮች የሮም መንግሥት በምሥረቅና በምዕረብ የነበሩትን የግዛት ክፍፍል ያመለክታል። ይሁን እንጂ ታሪክን ስንመለከት በምዕረብ የነበረው የሮም መንግሥት ከምሥረቁ ቀደም ብሎ የወደቀ በመሆኑ ይህ ትክክለኛ አተረጓጎም ሊሆን አይችልም። እነዚህ ምሑረን ምስሉን ያፈረሰው ታጋይ የሮምን መንግሥት ያፈረሰቸው የቤተ ክርስቲያን ምሳሌ እንዲሆን ያስባሉ። የሮም መንግሥት የወደቀው ቀስ በቀስ እንጂ ከሪዕዩ እንደምንረዳው በቀድሞት አልነበረም። ቤተ ክርስቲያን የእንግሊዝ-ብሔር መንግሥት ከሆነች ታዲያ ለምንድነው ኃይለኛ ያልሆነችው? በሪዕዩ እንደተገለጸው ቤተ ክርስቲያን ዓለምን ጽል ያደረገችበት ጊዜ የለም።

17ኛ ጥያቄ፡- ተምህርት ሁለትን ተመልከት። ከላይ የተጠቀሰው አመለካከት አስቀድሞ ካየናቸው ሦስት አመለካከቶች የተኛውን የሚያመለክት ይመስልሃል?

እንዳንድ ምሑረን ከፊሉ ብረት ከፊሉ ሸክላ የሆነ መንግሥት ወደፊት ይሳሳል ብለው ያምናሉ። ይህ መንግሥት ከድሮው የሮም መንግሥት ግዛት የሚነሳ በመሆኑ ከሮም መንግሥት ጋር ይመሳሰላል። እንደ ሮም መንግሥት ብረት ይሆናል። ይሁን እንጂ ከፊሉ ሸክላ በመሆኑ ጠንካራ ወይም ለረጅም ዘመን የሚቆይ አይሆንም። ይህም ማለት በድሮው የሮም መንግሥትና

እንዳንድ አምስተኛ መንግሥት እያሉ በሚጠሩትና እንደገና በሚያንሰረፈው የሮም መንግሥት መካከል 1000 ዓመት ይኖራል ማለት ነው። ይህ የሚቻል ነውን? ትንቢት እንዳንዴ በአማዕት ዓመታት የተለያዩትን ሁለት ክንውኖች እንደ ሌላውን በመከተል ወዲያውኑ እንደተፈጸሙ አድርጎ ያቀርብ ይሆን?

18ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ኢሳ.61:1-2 እና ሉቃ.4:17-21 እና ሊዩ.2:28-32 እና ዮሐ/ሥረ 2:16-21።
ለ/ እነዚህ ጥቅሶች በአንድ ጊዜ ስለሚፈጸሙ ሁለት የተለያዩና ተመሳሳይ ክንውኖችን ያመለክታሉን?

ከላይ የተሰጡትንና በቅዱሳን መጻሕፍት ውስጥ የተለያዩ ሥፍራን በጥንቃቄ ብንመለከት ነቢያት በረጅም ዘመን ልዩነት የሚረረቁትን ክንውኖች ጉን ለጉን የማስቀመጥ ልምድ እንዳነበረቸው እንረዳለን። የኢየሱስን የመጀመሪያውንና የሁለተኛውን ምፅዓቱን ጉን ለጉን አስቀምጠዋቸዋል። በሉቃስ ወንጌል ውስጥ ኢየሱስ የኢሳይያስን ትንቢት ለመፈጸም መምጣቱን ተናግሮአል፤ ይሁን እንጂ «የእንግሊዝ-ብሔርን የበቀል ቀን» ለማወጃ መምጣቱን ግን አልተናገረም። ስለ መንፈስ ቅዱስ መምጣት ኢየሱስ የተናገረው ትንቢት በሐዋ/ሥረ 2 ተፈጽሞአል። ይሁን እንጂ በመጨረሻው ዘመን ብቻ የሚፈጸም ሌሎች ትንቢቶችንም በዚሁ ክፍል ተናግሮአል።

እነዚህ ወደፊት ሌላ መንግሥት ይሳሳል የሚሉ ሰዎች ዳንኤል ስለ ምስሉ የእግሮ ጣቶች (ምንም እንኳ ዳንኤል ቁጥረቸውን ባይገልጽም እነርሱ ግን 10 ናቸው ይላሉ) መጥቀሱ ወደፊት ስለሚነሳው መንግሥት ያመለክታል በማለት ይናገራሉ። ይህ መንግሥት በቀድሞው የሮም መንግሥት መሠረት ላይ ይመሠረታል። አሥር መሬቶችን ስለሚያቅፍ በአንድ መሪ እንደሚመራ መንግሥት ፍጹም ሐብረት አይኖረውም። በመከፋፈሉም ምክንያት ከፊሉ ብረት (ጠንካራ) ከፊሉ ደግሞ ሸክላ (ደካማ) ሆኗል። ይህ መንግሥት ሥልጣን የሚይዘው በመጨረሻው ዘመን እንደሚሆን ያምናሉ። በክርስቶስ ተቃዋሚ ሥር ሆኖ ዓለምን ይቆጣጠራል። ኢየሱስ ይህን የመጨረሻ መንግሥት ከደመሰሰ በኋላ ነው በምድር ላይ የሚነገሠው። እነዚህ 10 የእግሮ ጣቶች በዳንኤል ምዕረፍ 7 የተነገረላቸው 10 ቀንዶች እንደሆኑ ይናገራሉ። ምዕረፍ 7 ላይ ስንደርስ ስለዚህ በሰፊው እንወያይበታለን። ዳንኤል 2 የሌሎቹ ምዕረፎች ሁሉ መሠረት መሆኑን አስተውል። የሰው መንግሥት በቀድሞት እንደሚወድም በዮሐንስ ሪዕይ 19:11-21 ተገልጾአል።

በመጨረሻ በፍጹሙ ዘመን የእንግሊዝ-ብሔር መንግሥት ይመጣል። ይህ መንግሥት የራሱ የሆነ ቁልፍ ባሕርይነት ይኖራታል። በመጀመሪያ፡- በድንገት ይሆናል። የሰው መንግሥት ዘላቂ ዋስትና ያለው መስሎ ይታያል። ድንጋዩ ምስሉን በፍጹም እንዲጠፋው ሁሉ የእንግሊዝ-ብሔርም መንግሥት የሰዎችን መንግሥታት ያጠፋቸዋል። ሁለተኛ፡- ሌሎች መንግሥታትን ሁሉ ያሸንፋል።

እንዚአብሔርና ዓርሱ መንገዱት በበላይነት ይገዛል። ይህን ሥልጣን የሚረካከር ምንም መንገዱት ወይም ሕዝብ አይኖርም። ከዚያ በኋላ በምድር ላይ ክፋትን የሚያደርግ የሰው መንገዱት አይኖርም። ሦስተኛ፡- የዘላለም መንገዱት ይሆናል። የሰው መንገዱት ጊዜያዊ የእንዚአብሔር መንገዱት ደገም ዘላለማዊ ነው። እፈተኛ፡- ይህ መንገዱት የእንዚአብሔር ብቻ ይሆናል። እንዚአብሔር ሥልጣኑን ወይም መንገዱትን ለማንም ሕዝብ አይሰጥም። እርሱ ብቻውን በምድር ላይ ይገዛል።

19ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ይህ ተምህርት እንዴት ያድናናል?

ለ/ በኢትዮጵያ ያሉትን ነጋሪት ያኖታሉ እንዴት ያጽናናቸዋል?

የእገዚአብሔር መንገዶች ኃይል የሚታየው እንደገና መንገዶች በማጥፋቱ ብቻ ሳይሆን ሁሉንም መንገዶች በማጥፋቱ ጭምር ነው። በዳንኢል 2:44 የተጠቀሱት መንገዶች፦ ክርስቶስ በሚመለስበት ጊዜ እስከብን የሚገዙ መንገዶች ናቸው። በምስሉ የተወከሉት መንገዶች ሁሉ እንደ ቀን በእገዚአብሔር ድንጋይ ማለትም በመንገዶቹ ይደመሰሳሉ። የዚያ መንገዶች ገዢ ኢየሱስ ክርስቶስ ይሆናል። ምንም ናንጭ እስከማይገናኝታቸው ድረስ የሰዎችን መንገዶች በሙሉ ይደመሰሳል። ድንጋዩ የወደቀው ምንም እጅ ሳይነካው እንዳነበር ሁሉ ይህም መንገድ የሚመሠረተው እንዳቸ ሰብዓዊ እርዳታ ሳያስፈልገው በረሱ በእገዚአብሔር ይሆናል። ድንጋዩ ምድርን እስኪሞላ ድረስ ታላቅ ሆነ። ልክ እንዳዚህ የእገዚአብሔርም መንገዶች ባለምን ሁሉ ይቆጣጠራል። ማንም ሕዝብ ወይም መሬት የረሱ ሥልጣን አይኖረውም። ከሐልሙ ውስጥ ይህ ገና አልተፈጸመም። ስለዚህም የዚህ ሕልም ናዳሚ የሚሆነው ወደፊት ነው ማለት ነው።

ይህ የእግዚአብሔር መንግሥት ምንድነው? በዚህም ጉዳይ ላይ ክርስቲያኖች ያላቸው አመለካከት ይለያያል። እንዲገባቸው የእግዚአብሔር መንግሥት የተባለው ቤተ ክርስቲያናት ናት ይላሉ። ቤተ ክርስቲያንን የመሠረተት ረሱ ክርስቶስ ስለሆነ የገሃነም ጾጆች ሊቋቋሟት እንዳጣይቸሉ ይናገራሉ። ቤተ ክርስቲያን እጽጋ ምጽርን ሁሉ ትዋላለች። በሕዝቡ ወይም በቤተ ክርስቲያኑ አማካይነት ኢየሱስ ክርስቶስ ለዘላለም ይነገሣል።

20ኛ ጥያቄ፡- በዚህ ደምናሉ ብለህ የምታስበውን ትንቢታዊ ስመለካከት ገለጽ።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ማቴ.16:17-20፤
 ሉቃ.13:18-21፤ 17:20-21።

ለ/ ከእያንዳንዱ የተመለከተውን ሐሳብ በምን ሁኔታ የሚጸገሩ ይመስለሃል?

ይሁን እንጂ የእግዚአብሔር መንግሥት እንዲሰጣቸው ቀዱሳት መጻሕፍት

ያመለክታሉ። የእገዚአብሔር መንግሥት የምትመሠረተው በሰዎች ሁሉ ላይ ለመንገሥ ክርስቶስ በሚመጣበት ጊዜ ነው።

22ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ረዕይ 19:11-20:6::

ለ/ እነዚህ ጥቅሶች ወደፊት ስለሚሳሳው ታላቅ መንገዱት የሚያመለክቱ ይመስላልን?

ሐ/ ነርስቶስ ከመምጣቱ እስቀድሞ የሚሆኑ ነገሮች ምንጽናቸው?

መ/ ምስሉን የሰበረው ጽንጋይና የክርስቶስ መንገዶች
መምጣት የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

ምንም እንኳ እንደገደ ክርስቲያናት የእግዚአብሔር መንግሥት መንፈሳዊ ብቻ እንደሆነ ቢሰማቸውም ይህ አባባል ከሌላው የቀዳሳት መጻሕፍት ተምህርት ጋር ሙሉ በሙሉ የሚስማማ አይደለም። ይሁን እንጂ የእግዚአብሔር መንግሥት በልባቸውና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በመንፈሳዊ ሁኔታ የተፈጸመበት መንገድ አለ። ቀዳሳት መጻሕፍት እንደሚያስተምሩት የእግዚአብሔር መንግሥት መንፈሳዊ ብቻ ሳይሆን አካላዊም ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ መጥቶ ከፋዎቹን የምጽር መንግሥታት ያጠፋቸዋል። በመላው ዓለም ሕዝብ ላይ በጽናቅ ይነግሳል።

የሕልሙ ትርጓሜ እውነት መሆኑን ዳንኤል ለገጥሞ ናቡከደነፆር ያረጋግጥላታል። ስለ ወደፊት የተነገረው ጉዳይ ሁሉ ይሆናል። እግዚአብሔር ለዓለም ያለው ዕቅድ ሁሉ ይፈጸማል። የእርሱ መንግሥት ያሸንፋል፤ በሰዎች መንግሥት ሁሉ ላይ ይነገሣል።

የሕልሙን ትርጓሜ ሲሰማ ናቡከደነፆር በጣም ተገረመ። ልቡ ተካነ። በዳንኤል ፊት ወደቀ፤ ይህንንም ያደረገው ሊያመልከው ሳይሆን አምላኩን ለማክበር ነበር። ዳንኤል የታላቁ የሰማይ አምላክ ወኪል መሆኑን ተረዳ። የእህል ቁርባንና እጣን ለዳንኤል እንዲቀርብለት በማዘዙ ያከበረው እንዚኦብሔርን ነበር። በባቢሎን ከነበሩት አማልክት ሁሉ ይልቅ የዳንኤል አምላክ እንዳይበልጥ ለመገንዘብ ተገዳደ። እርሱ «የአማልክት አምላክ» ነው። እርሱ ከዓለም ነገሥታት የሚበልጥ ታላቅ ነው። እርሱ የንጉሥቱ ንጉሥ ነው። የዳንኤል አምላክ ወደፊቱን ሁኔታ ይገልጻል። ናቡከደነፆር ለነፍሱ ጸሀንነት የሚሆን አምላክ በእንዚኦብሔር ላይ አልነበረውም። ይሁን እንጂ እርሱ ከሚያመልካቸው አማልክት የሚበልጥ አምላክ በሰማይ መኖሩን ለማመን ተገዳደ።

ስለ እግዚአብሔር ወይም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማወቅ ብቻ በቂ አይደለም። በግንኙነት ኢየሱስ ክርስቶስን እንጾ ገል አጽኝና ጌታ በእምነት መቀበል አለባቸው። ናቡከደነፆር እግዚአብሔርን አከበረ እንጂ ሙሉ በሙሉ በእርሱ አላመነም። ረሱን ከእግዚአብሔር ይልቅ የማስቀዳም ናላት።

እንደነበረው በሚቀጥለው ሳምንት ትምህርት እንመለከታለን። ዛሬ በዓለም ላይ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ሞቱ የሚያውቁ ብዙ ሰዎች አሉ። እንዲያውም ክርስቲያን መሆናቸውን ይናገራሉ። በገል ሕይወታቸው ገን በኢየሱስ ላይ የሚታመኑ አይደሉም። ኃጢአተኛ መሆናቸውን አይነዝቡም። ለእርሳቸው እንዲሆናቸው ኢየሱስን ብቻ መመልከት አይፈልጉም። ከዚህ ይልቅ መልካም ነገርን በማድረግ በመልካም ሥረታቸው መንገዱን ሰማደጉ ለመገባት ይሞክራሉ። ስለ ኢየሱስ ሞት በእስከምር ብቻ የተመሠረተ ዕውቀት ስላላቸው ክርስቲያን የሆኑ ይመስላቸዋል። በገል ካላመነውና ሕይወታቸውንም ካልተለወጠ በስተቀር እምነታችን ሐሰትና የሞተ ነው።

23ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ኃጢአተኛ መሆንህንና የኢየሱስ ሞት የኃጢአትህን ዋጋ ለመክፈል እንደሆነ የተነዘብክው መቼ ነበር?
ለ/ የገልህ አዳኝ ያደረገክው መቼ ነበር?
ሐ/ ያን ውሳኔ ካደረገህ ወዲህ ሕይወትህ በምን ሁኔታ ተለወጠ?

ናቡከደነፆር ዳንኤልን አከበረው። ከፍተኛ ስጦታ ሰጠው። በባቢሎን ገዛት ውስጥ ባቢሎን በምትባለው ዋነኛ ክፍለ ሀገር ውስጥ ከፍተኛውን ሥልጣን እንዲይዝ አደረገው። ከጠቢባን ሁሉ በላይና የንጉሠ ዋና አማካሪ አደረገው። ይሁን እንጂ ዳንኤል ይህን ሁሉ ክብር አልፈለገም። ሕልሙን የተረጉመው ብቻውን ሳይሆን ከሦስት ጓዳኞቹ ጋር መሆኑን ለንጉሡ ገልጿል። በጸሎታቸው በጣም ረዳተውታል። ስለዚህም ንጉሡ እነርሱንም ጽገሞ አከበረባቸው፤ ከዳንኤል ሥልጣን በታች ባለሥልጣናቱ አደረጋቸው።

እግዚአብሔር የዳንኤልን እምነት አከበረ። ይህ እምነቱ በመጀመሪያ የታየው በምዕረፍ 1 ረሱን ላለማርክስ ባደረገው ውሳኔ ነበር። የንጉሡን ሕልም እንደሚገልጽለት በማመኑም እምነቱን አስመሰክሮአል። ዳንኤል እግዚአብሔር ባስቀመጠው ሥፍራ ታማኝ ነበር። ስለዚህም እግዚአብሔር በምድር ላይ ታላቅ በነበረው ንጉሥ ፊት የእርሱ ወኪል እንዲሆን አደረገው። እኛስ እግዚአብሔር ባስቀመጠን ሥፍራ ታማኞች ነን? እግዚአብሔር ታማኝ የሆኑትን ያከብረባቸዋል።

እግዚአብሔር የወደፊቱን ሁኔታ ለናቡከደነፆር እንዴት እንገለጽለት ተመልክተናል። ተረ በተረ በምድር ስለሚነሡ አረት የአሕዛብ መንገዶች ነገረው። የመጀመሪያው፡- የባቢሎን መንገዶች ነው። እርሱም በወርቅ ረስ ተመስሎአል። ሁለተኛው፡- በብር ደረትና ክንዶች የተመሰለው የሚደንና የፋርስ መንገዶች ነው። ሦስተኛው፡- በነሐስ የተመሰለው የገሪክ መንገዶች ነው። አረተኛውና የመጨረሻው፡- በብረት የተመሰለው የሮም መንገዶች ነው። ቢሆንም ከቀድሞው የሮም መንገዶች ሌላ በብረትና በሸክላ የሚመስል ሌላ አምስተኛ መንገዶች የሚነሱ ይመስላል። እያንዳንዱ መንገዶች

ከእርሱ በፊት የነበረውን መንገዶች ይቆጣጠራል። በመጨረሻ ገን ምስሉ የአሕዛብ መንገዶች ሁሉ በእግዚአብሔር መንገዶች እንደሚመሰሉ ያመለክታል። በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት የሚቋቋመው የእግዚአብሔር መንገዶች ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ይኖራል። ያ መንገዶች ቶሎ ቢመጣ ምንኛ መልካም ነበር? የዚህን ትንቢት ዋና ዋና ሐሳብ በአጭሩ ለመረዳት ከፈለገህ በትምህርት አሥረ ሦስት መጨረሻ ላይ ያለውን ሠንጠረዥ ተመልከት።

- 24ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ 2ኢጥ.3:10-15 እንብብ።
ለ/ የእግዚአብሔር መንገዶች የሚመጣበትን ጊዜ እናውቃለን?
ሐ/ የእግዚአብሔር መንገዶች ሲመሠረት የሚሆኑ እንዳንጽ ነገሮች ምንድናቸው?
መ/ ሌላ መንገዶች መምደጣቱን ካወቅን ዘንድ እንዴት ነው መኖር ያለብን?
ሠ/ የዚህን መንገዶች መምጣት እንዴት ልናፋጥነው እንችላለን?

አረተኛ ቀን፡-

የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልስ፤ የውይይቱን ጥያቄዎች እንጸገና ተመልከት።

- | | |
|----------|------------|
| አምስተኛ ቀን | ሳምንታዊ ስብሰባ |
| ----- | ----- |
1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ
 2. ጸሎት
 3. የትምህርቱ ክለሳ
 4. የውይይት ጊዜ

- ሀ. 1/ የእግዚአብሔር መንገዶች የአሕዛብን መንገዶች እንደ ሚቆጣጠር በተገባር የታየው እንዴት ነው?
2/ ይህ ቁጥጥር ሁልጊዜ የሚታይ ነው?
3/ ክርስቲያኖች ዘወትር ዓይኖቻቸውን «እግዚአብሔር በሠረተና በፈጠረከኝ ከተማ ላይ» ሊያኖሩ የሚችሉት እንዴት ነው? (ዕብ.11:10)

- ለ. 1/ መጽሐፍ ቅዱስ «በመጨረሻው ቀን» እንደምንኖር ይናገራል፤ በእነዚህ ቀናት ውስጥ መኖራችንን የምናውቀው እንዴት ነው?
2/ እነዚህ ቀናት ገና ወደፊት የሚመጡት እንዴት ነው?

- ሐ. 1/ በናቡከደነሾር ሕልም የታየው ምስል የአሕዛብ መንግሥታት ብርቱዎች መሆናቸውን የሚያሳየን እንዴት ነው?
- 2/ ከእግዚአብሔር መንግሥት ጋር ሲነፃፀሩ ደካማ መሆናቸውን የምንረዳው እንዴት ነው?
- 3/ የእግዚአብሔር መንግሥት ዘላለማዊና ከአሕዛብ መንግሥታት በላይ መሆኑን የምናየው እንዴት ነው?
- መ. 1/ ስለ ብረቱና ሸክላው እግሮች የተነገረው ትንቢት ተፈጽሞአል ብለህ ታስባለህን?
- 2/ ለምን?
- 3/ ትንቢቱ ተፈጽሞአል የሚለው አስተሳሰብ ድክመት ምን ይመስልሃል?
- 4/ ትንቢቱ ስለ ወደፊቱ የሚያመለክት እንጂ ገና አልተፈጸመም የሚለው አመለካከት ድክመትስ ምንድነው?

5. ጸሎት።

ትምህርት ሰባት

ዳንኤል 3

የመጀመሪያ ቀን

«ናቡከደነሾር ሆይ፥ በዚህ ነገር እንመልስልህ ዘንድ አስፈላጊያቸን አይደለም። የምናመልከው አምላካችን ከሚነጽጸው ከእሳቱ እቶን ያድነን ዘንድ ይቶላል፤ ከእጅህም ያድነናል፥ ንጉሥ ሆይ! ነገር ገን፥ ንጉሥ ሆይ፥ እርሱ ባያድነን፥ አማልክትህን እንዳናመልክ ላቆምክውም ለወርቁ ምስል እንዳን ሰገድለት እወቅ አሉት» (ዳን.3:16-18)።

ባለፈው ሳምንት በምድር ላይ ስለሚነሡት አረት ታላላቅ መንግሥታት ተመልክተናል። እነዚህም መንግሥታት ታላቅ ኃይል ያላቸው መስለው ይታያሉ። ከእግዚአብሔር መንግሥት ጋር ሲነፃፀሩ ገን በጣም ደካማ ናቸው። እንደ ቀንም ሊቀሱክ ክርስቶስ በታላቅ ክብሩ ወደዚህ ምድር ይመለሳል። የምድር መንግሥታት ሁሉ ይሸነፋሉ፤ እርሱም በምድር ላይ ይነገሣል።

በአሕዛብ መንግሥታት ሥር ስላሉ ክርስቲያኖችስ ምን እንላለን? በክፉ መንግሥታት ጭቆና ሥር ያሉትን ክርስቲያኖች እግዚአብሔር ሊረዳቸው ይቶላል ወይስ እስከ ዘመናት መጨረሻ ድረስ ይቆያል? ለዚህ መልስ

በዳንኤል ምዕ.3 እናገኛለን። እዎ፤ በዘመናችን ባለው ክፉት ውስጥ እንኳ እግዚአብሔር የሕዝቡን ሕይወት እንደሚቆጣጠር ምንም ጥርጥር የለንም። ዳንኤል ምዕ.3 በተለያዩ ስደት ውስጥ ላሉ ክርስቲያኖች መመሪያና ትግሩን የሚቋቋሙበትን መንገድ ያመለክታል።

በዚህ ክፉ ዓለም የሚኖሩ ክርስቲያኖች በታላቅ ውጥረት ውስጥ ናቸው። የዚህም ውጥረት ምክንያቱ ክርስቲያን የሁለት ዓለም ዜጋ በመሆኑ ነው። የምድረዊው መንግሥት ዜጋ ነው፤ የሰማያዊውም መንግሥት ዜጋ ነው። ክርስቲያን ለሁለቱም መንግሥታት ኃላፊነት አለበት። ከዚህ ኃላፊነት የተነሣ እንዳንድ ጊዜ ውጥረት ይፈጠራል።

ክርስቲያን አባል ለሆነበት ምድረዊ መንግሥት ኃላፊነት አለበት። ይህም ኃላፊነት የተለያየ መልክ ሊኖረው ይችላል።

በመጀመሪያ፡- መንግሥታችንን ወይም ሕዝባችንን በጸሎታችን ልናስብ ይገባናል። (ዳውሎስ ስለ ክፉት የሮም መንግሥት በ1ኛ ጢሞ.2:1-2 የሰጠውን ተእዛዝ ተመልከት።) እግዚአብሔር ለአገራችን ሰላም እንዲሰጥ መጠየቅ አለብን። ምንም እንኳ በእርሱ ባያምኑም እግዚአብሔር ጥበብ እንዲሰጣቸው ለሀገራችን መፈዎቹ መጸለይ አለብን።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ስለ ሀገርህና ስለ መፈዎቻህ የጸለይክው መቼ ነበር?
ለ/ እግዚአብሔር የሀገርህን መሬት እንዲባርክው፥ ጥበብ እንዲሰጠውና በሀገሪቱ ሰላም እንዲኖር ጊዜ ወስዶህ አሁኑኑ ጸልይ። ይህም ክፉት በበዛበት ሕብረተ ሰብ ውስጥ እግዚአብሔርን በማምለክ እንድትኖር ነው።

ሁለተኛ፡- ለሀገራችን መፈዎቹ የመታዘዝ ኃላፊነት እንዳለብን ተገልጾአል፤ (ሮሜ 13:1-7)። ዳውሎስ አስተዳዳሪዎች ለመልካም የተሾሙ የእግዚአብሔር እገልጋቸው መሆናቸውን ተናግረዋል። ዳውሎስ የሚናገረው በብረት ስለተመሰለው ስለ ሮም መንግሥት ነበር። የሮም መንግሥት መንግሥታትን የጸመሰሰ ጨካኝ ነበር። ይሁን እንጂ ሕዝቡን ለመፈዎቻቸው እንዲታዘዙ ይነገረቸዋል። እኛም በተቻለን መጠን ለመፈዎቻችን መታዘዝ አለብን።

እኛ ክርስቲያኖች ይህን የምናደርገው በአንድ ዋና እውነተኛ ምክንያት ነው። መንግሥታትንም ሆነ መፈዎችን የሚያስነሣ ፈሱ እግዚአብሔር ነው። እንደ መሬት ከእግዚአብሔር ቁጥጥር ውጭ የሆነ ምንም ነገር ሊያደርግ አይችልም።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት፡- ምሳሌ 21:1፤ ሊሳ.40:21-24፤ 41:1-4።

ለ/ በእነዚህ ጥቅሶች መሠረት እንዚአብሔር የአሐዛብ መሪዎችን የሚቆጣጠረው እንዴት ነው?

ክርስቲያናት የሌላ መንግሥት ዜጎችም ናቸው፤ (ፈልጽ.3:20 ተመልከት)። እርሱም ክርስቶስ የንጉሥ ጉጉሥ፣ የጌቶችም ጌታ ነው። የሐይወታችን ዋነኛ ጉጉሥ እርሱ መሆኑን አለበት።

የሁለቱ መንግሥታት ተለዛዝ በሚጋጩበት ጊዜ ክርስቲያን ምን ማድረግ አለበት? ክርስቲያን ከምድረዊ ጉጉሥ ይልቅ ለንጉሥ ጉጉሥ ተለዛዝ መታዘዝ አለበት። ሰማዊው ጉጉሥ ከምድረዊው ጉጉሥ ቅድሚያ ማግኘት አለበት። ምድረዊው ጉጉሥ ከእንዚአብሔር ተለዛዝ የሚደረር ተለዛዝ ካዘዘን፣ ከሰው ይልቅ ለእንዚአብሔር መታዘዝ አለብን።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሐዋ/ሥረ 4:1-21ን አንብብ።
ለ/ ከእየሱስ ክርስቶስ ተለዛዝ ጋር የሚደረር ነገር እንዲ ያደርጉ በተነገረባቸው ጊዜ ጸቀ መዛሙርቱ የሰጡት መልስ ምንድነው?

ለምድረዊ መሪዎችን በማንታዘዝበት ጊዜ ይህን ማድረግ ያለብን በትዕቢት ወይም በጋጠ-ወጥነት መሆኑን የለበትም። በቁጣ መመለስ የለብንም። ከዚህ ይልቅ የማንታዘዝበትን ምክንያት በትሕትና ልንገልጽላቸው ይገባል። ከዚያም በኋላ ባደረገው ውሳኔ ምክንያት የሚመጣብንን ሁሉ ለመቀበል ዘገጁ መሆኑን አለብን። በዚህ ሳምንት ሲደረቅ፣ ሚሳቅና አብዳና፣ የንጉሡን ምስልና የባቢሎንን ሕዝብ ጣዖት እንዴት እናመልከም እንዳሉ እንመለከታለን። የእንዚአብሔርን ተለዛዝ ከመተላለፍ ይልቅ ሞትን መረጠ። ለንጉሡ ከሰጡት መልስ (ዳን.3:16-18) ሁለት ነገሮችን ለማየት እንችላለን።

በመጀመሪያ፡- ሙሉ በሙሉ እምነታቸውን በእንዚአብሔር ላይ አደረጉ። እርሱ ከምድር ነገሥታት ሁሉ በላይ ነው። ከሚደርስባቸው ቅጣት ሊያድናቸው ኃይል አለው። እንዚአብሔር እንዲያድናቸው ተማምነው ነበር። ዳን.3 እንዴት አድርጉ እንዚአብሔር ከሰላት እንዳዳናቸው ይናገራል።

ሁለተኛ፡- ከሚደርስባቸው ቅጣት እንዚአብሔር እንዲታደጋቸው ምንም ዋስትና አልነበረባቸውም። ሕዝቡን ማዳን ወይም ቅጣቱን እንዲቀበሉ የሚወስን እንዚአብሔር ብቻ ነው። በሁለቱም ቢሆን እርሱ ይከበራል።

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዕብ.11:32-40 አንብብ።
ለ/ እንዚአብሔር በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ሕዝቡን ከቅጣት እንዳዳነ ገለጽ።
ሐ/ እንዚአብሔር በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ሕዝቡ ቅጣትን

እንዲቀበሉ እንዲረቀቁ ገለጽ።

በመጽሐፍ ቅዱስ መሠረት ክርስቲያናት የመሪዎቻቸውን ተለዛዝ ሊቃውሙ የሚቻሉት የተሰጣቸው ተለዛዝ ከእንዚአብሔር ተለዛዝ ጋር የሚደረር ሆኖ ሲገኝ ብቻ ነው። የምንገደል ብንሆን እንኳ ለዘላለማዊው ጉጉሥ መገዛት አለብን።

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ እንዲህ ያለ ውጥረት በምን ዓይነት መንገድ በሐይወትህ እንዳትከሰት ገለጽ።
ለ/ መሪዎቹ የተላለፉት የትኛውን ተለዛዝ ነበር?
ሐ/ እንተሰ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ መለስክላቸው?
መ/ እንዚአብሔር ከቅጣት አዳነህ ወይስ ቅጣቱን እንድትቀበል በጸጋው ረዳህ?

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳን.3ን አንብብ።
ለ/ ናቡከደነፆር ሕዝቡን ሁሉ ያዘዘው ምን እንዲያደርጉ ነበር?
ሐ/ አይሁዳውያን ለመታዘዝ ረቀደኛ ያልሆኑት ለምንድነው?
መ/ ሦስቱ አይሁዳውያን ምን ሆኑ?
ሠ/ ለእንዚአብሔር በመታዘዛቸው እርሱ እንዴት ሊከብር ቻለ?

ሁለተኛ ቀን ክፍል አንድ፡- ዳንኤል 3:1-18

ጥያቄዎች

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ናቡከደነፆር ምን ሠረ?
ለ/ ምን ያህል ተልቅ ነበር?
8ኛ ጥያቄ፡- በምርቃቱ ሥነ ሥርዓት ላይ እንዲገኙ ናቡከደነፆር እነማንን ጠረ?
9ኛ ጥያቄ፡- ናቡከደነፆር ለመሪዎቹ ሁሉ የሰጠው ተለዛዝ ምንድነው?
10ኛ ጥያቄ፡- ናቡከደነፆር ለሚያምፁት ምን ማስጠንቀቂያ ሰጣቸው?
11ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ አይሁዳውያኑን ማን ከሰሳቸው?
ለ/ ለምን ነበር የከሰሰባቸው?
12ኛ ጥያቄ፡- ከዳን.3:15 እንዲያንረዳው ናቡከደነፆር የእንዚአብሔርን ኃይል በተመለከተ የተናገረው የጽናረት ቃል ምንድነው?
13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ሦስቱ ወጣቶች እንዴት ነበር የመለሱት?
ለ/ በዚህ ጊዜ ዳንኤል የት የነበረ ይመስልሃል?

ዳንኤል 3፥ 4፥ 5 እና 6 ዳንኤል በባቢሎንና በሜዶ-4ርስ ዘመነ መንግሥት ስለተረጸው የተለያዩ ክንውኖች ይገልጻል። እነዚህ ታሪኮች የተጻፉት በምርኮ የነበሩት አይሁዳውያን በታማኝነታቸው ጸንተው እንዲቆሙ ለማበረታታት ነው። እነዚህ ታሪኮች ሁለት እውነቶችን ያመለክታሉ። በመጀመሪያ፡- ለእውነት በመቆማቸው ምክንያት ሲሰደዱ ሕዝቡን ሊጠብቃቸው እንዳሚችል ያሳያሉ። ይህንንም በዳንኤል 3 እና 6 እንመለከታለን። ሁለተኛ፡- በማያምኑ መሬዎች ሕይወት እንኳ የእግዚአብሔር ኃይል እንዴት እንዳሚገለጽ ያመለክታሉ። ዳን.4 እና 5 ይህንኑ ያስተምረሉ።

ባለፈው ሳምንት ናቡከደነሾር በረዕይ ስላየው ምስል ተመልክተናል። ይህ ረዕይ ከዳንኤል ዘመን እንሥቶ ኢየሱስ ክርስቶስ እስከሚመጣበት ጽረስ በምድር ላይ ስለሚካሄዱት እረት ዋና ዋና መንግሥታት ያመለክታል። የመጀመሪያው መንግሥት ባቢሎን በወርቅ ረስ ተመስሎአል።

ዛሬ ጳጉሞ ስለ ሌላ ምስል እንመለከታለን። ይህ ናቡከደነሾር በባቢሎን ከተማ አጠገብ ያቆመው ምስል ነው። በዳን.2 እና 3 የሰንት ዓመት ልዩነት እንዳለ እርገጠኞች አይደሉም። ምናልባትም ብዙ ዓመታት ሳይኖሩ አይቀሩም።

የደረሰ ሜዳ ከባቢሎን ከተማ ጥቂት ኪሎ ሜትር ወጣ ብሎ የሚገኝ ሜዳ ነው። ምስሉ በዚያ ቦታ የቆመው ብዙ ሰዎች እንዲያዩትና እንዲያመልኩት ነው። ምናልባትም ናቡከደነሾር በረዕይ ያየው ምስል ትዝላይ አልቀረም። ስለዚህም በእንጩት ተሠርቶ በወርቅ የተሸፈነ ምስል ሠረ። ይህ ምስል 27 ሜትር ርዝመት፥ 2.7 ሜትር ስፋት ነበረው። ይህ ምስል በሰው መልክ የተሠራ ለመሆኑ ምንም እንኳን አያጠረጥርም። እንደነጹ ሰዎች ይህ ምስል በረዕይ ያየው ምስል ወይም የረሱ የናቡከደነሾር ምስል እንዳይነበር ይናገራሉ። ምናልባትም ይህ ምስል ከባቢሎን-ድን አማልክት የአንዱ ምስል ሳይሆን አይቀርም።

ናቡከደነሾር ይህን ምስል ያቆመው ለተለያዩ ምክንያት ነበር። በመጀመሪያ፡- የመንግሥቱን ፖለቲካዊ እንደነት ለማሳየት ነበር። ስለዚህም ይህን ምስል እንዲያከብሩ ገዢዎች ከተለያዩ አገሮች ተጠሩ። መሬዎች ሁሉ እንዲሚታዘዙትና እንዲሚያከብሩት ለማረጋገጥ ፈለገ። ሁለተኛ፡- ምናልባት ምስሉ የጣዖት ከሆነ፥ ይህን ያደረገው ሕዝቡን በአንድ ሃይማኖት ለማስተሳሰብ ይሆናል። ሦስተኛ፡- በሰው ለመከበር በመፈለጉ ነው። ናቡከደነሾር ታላቅነቱን ለማሳየት ፈለገ። እንደዚህ ዓይነት ትልቅ ምስል በማሠራቱ ሊከበር ፈለገ። ለምስሉ እንዲሰገዱ በማድረግ በሕዝቡ ላይ ያለው ሥልጣንና ኃይል እንዲታወቅለት ፈለገ። ምስሉ የረሱ ከሆነም ለመመለክ የነበረውን ፍላጎት

ያመለክታል። በዚያ ዘመን ነገሥታት የአማልክት ተወካዮች እንደሆኑና መመለክ እንዳለባቸው ይታመን ነበር።

ምስሉ ከቆመ በኋላ፥ ለምርቃቱ ናቡከደነሾር ትልቅ ጉብዣ አደረገ። በመጀመሪያ በባቢሎን የነበሩትን መሬዎች ሁሉ ጠረ። እነዚህ መሬዎች ከሀገር አስተዳዳሪዎች እንሥቶ እስከ የገምጃ ቤት ሹዎችና የወረዳ ዳኞችን የያዙ ነበሩ። እያንዳንዱ መሬ በስብስባው ላይ ተገኝቶ ነበር። ያለ ጥርጥር ናቡከደነሾር ከእርሱ በታች ያሉትን ባለሥልጣናት ተሰብስበው ሲያይ ትዕቢት ሳይሰማው አይቀርም።

ይህ ታላቅ በዓል ሲከበር ናቡከደነሾር የተለያዩ መዝቀኞችን እንዲሰበሰቡ አዝዞ ነበር። በበዓሉ ላይ መዝቃ እንዲያሰሙና ሕዝቡ መቼ ለምስሉ ወድቀው መስገድ እንዳለባቸው እንዲያስታውቁ ነበር የተጠሩት። የመዝቃውን ጽምፅ ሲሰሙ፡- ተሰብስበው የነበሩት መሬዎች ወድቀው ለምስሉ እንዲሰገዱ አዎጁ ነጋሪው በገልጽ አስታውቋል። ለምስሉ ያልሰገዱ ገን በእሳቱ እቶን ውስጥ እንዲሚጣሉ ማስጠንቀቂያ ጨምሮ ሰጥቶአቸው ነበር።

እስቲ ረስህን በዚያ ሜዳ ላይ እንዳለህ አጽርገህ አስብ። መዝቃው እየተጫወተ ነው። በሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች በምስሉ ፊት ወድቀው እየሰገዱ ነው። እዚያ ብትሆን ምን ታደርግ ነበር? ለምስሉ ተሰገድ ነበር ወይስ ምስሉን አላከብርም በማለት ቀጥ ብለህ ትቆም ነበር? መዝቃው መጫወት ሲጀምር ከሦስት ወጣቶች በቀር ሁሉም መሬዎች ወድቀው ሰገዱ። ምስሉን ለማምለክ ፈቃደኛ ያልሆኑ ወጣቶች፡- ሲድረቅ፥ ሚሳቅና አብድናጉ ብቻ ነበሩ።

14ኛ ጥያቄ፡- ሦስቱ ወጣቶች ለምስሉ ቢሰገዱ ኖሮ የትኛውን ትእዛዝ ይተላለፉ ነበር? ዘፀ.20:1-6 ተመልከት።

ለጣዖት እንዳይሰገዱ እግዚአብሔር እስረኤላውያንን አዝዞአቸው ነበር። እስረኤልና አይሁዳውያን ወደ ምርኮ የተወሰዱበት ዋነኛው ምክንያት ጣዖት በማምለካቸው ስለነበር ነው። እነዚህ ሦስት ታማኝ ወጣቶች ጣዖት በማምለክ ከአባቶቻቸው ኃጢአት ጋር መተባበር አልፈዋቸውም። ዳንኤል ይህን እውነተኛ ታሪክ የዳረው ምንም እንኳን ሕይወታቸውን የሚጠይቅ ቢሆንም ጣዖትን ሳያመልኩ ለእምነታቸው እንዲሞቱ ሌሎች አይሁዳውያንን ለማደፋፈር ነው።

ምንም እንኳን ናቡከደነሾር እነዚህን ሦስት ወጣቶች ባያስታውሳቸውም ከላዳውያኑ ገን አስታውሰዋቸው ነበር። ከላዳውያን የባቢሎን ሃይማኖት መሬዎች መሆናቸውን ታስታውሱ ይሆናል። እነዚህ ከላዳውያን በአይሁዳውያን ላይ በተለይም በዳንኤል፥ ሲድረቅ፥ ሚሳቅና አብድናጉን ላይ ከባድ ጥላቻ

እንደነበረባቸው አያመረጥርም። እነዚህ ሰዎች በሀገሩ ውስጥ በጣም የተከበሩ ሰዎች ነበሩ። እሁን ግን ዳንኤልና ቅዳሾችን የመሳሰሉ የባዕድ አገር ሰዎች ስፍረታቸውን ወስደውባቸዋል። ለሀገሩ ባዕድ የሆነው የአይሁድ ሃይማኖትም የሀገሩን ሃይማኖት እየተጋራ ነበር። ምንጊዜም ቢሆን የእግዚአብሔር ሕዝብ ለእውነት ጸንተው ሲቆሙ የተለያየ ተቃውሞ እንደሚደርስባቸው የታወቀ ነው።

15ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያናት ለእውነት ጸንተው ሲቆሙ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ በሌሎች ሊጠሉ እንደሚችሉ ዘርዘር። ከመሥሪያ ቤት፣ ከትምህርት ቤት፣ ከሃይማኖት ...ወዘተ እንዳንጽ ምሳሌዎችን ጥቀስ።

የሃይማኖት መሪዎች የነበሩት ከለዳውያን ሦስቱን ወጣቶች በሁለት መንገድ ከሰሩዋቸው። በመጀመሪያ፡- የናቡከደነፆርን ሕግ እንደተቃወሙ አጥብቀው ተናገሩ። እርሱንም ሆነ ያቆመውን ምስል አላከበሩም። ከዚህም ሌላ አልናዘዘም ስላሉት በመንገሥቱ መሪዎች ሁሉ ፊት ተዋረዱ። ናቡከደነፆርን በጣም ያስቆጣውም ይህ ነበር። የሁሉ በላይ ገዢ ስለነበረ፣ ከሥራ ካሉት መሪዎች መካከል እንደ እንኳህ ሳይታዘዙት ቀርቶ አያውቅም። ሁለተኛ፡- ወኪላቸው ናቡከደነፆር የሆነው የባቢሎን መንገሥት አማልዕክት የሆኑትን ባለማገልገላቸው ከለዳውያን ከሰሩዋቸው። ሦስቱ በሃይማኖት የተጣመሩ ባይሆኑ ኖሮ ናቡከደነፆር እንደሚገባ ሊቆጣጠራቸው ባልቻለም ነበር።

ሲጽፈው ሚሳቅና አብድናጉ በናቡከደነፆር የተወደዱ እንደነበሩ ጥርጥር የለበትም። ምናልባትም በባቢሎን ገዛት ውስጥ ጥሩ አስተዳዳሪዎች ሳይሆኑ አይቀሩም። ይሁን እንጂ በሌሎች መሪዎች ፊት መዋረድ የለበትም። ከዚህ ቀደም እንድንመራ ተቃውሞ አያውቅም። ሦስቱን ሰዎች ወደፊት እንዲመጡ አደረገ። ለእነርሱ ከነበረው አክብሮት የተነሣ ምስሉን እንዲያመልኩ ሌላ ዕድል ሰጣቸው። የሃይማኖት መሪዎች የከሰሩዋቸው በምቅኝነት እንዲሆኑ ቢያውቅም። ካልታዘዙት ወደ እሳቱ እቶን እንደሚጣሉ አስጠንቅቆአቸው ነበር። ከእርሱ ፍርድ የሚያድናቸው የተኛው አምላክ እንዲሆንም ጠየቃቸው። ናቡከደነፆር ዳንኤልና ሦስቱ ቅዳሾች ከእርሱ የተለየ አምላክ እንዳላቸው ያውቅ ነበር። ዳንኤል ሕልሙን በተረጉመለት ጊዜ የእግዚአብሔር ኃይል ምን ያህል ታላቅ እንደነበረ ተረድቶአል። ይሁን እንጂ ከእግዚአብሔር ይልቅ ታላቅ እንዲሆን ራሱን ቆጠረ። አነጋገሩም እግዚአብሔርን የሚገዳደር ነበር። እግዚአብሔር ከከፋዎች ነገሥታት እጅ ታማኝ ልጆቹን ሊያድናቸው ይችላልን? ከሞትስ ሊያድናቸው ይችላልን?

በዚህ ታሪክ ውስጥ ዳንኤል ለምን እንዳለለበት ብዙ ሰዎች ይደነቃሉ። ይሁን እንጂ እንደ ሦስቱ ቅዳሾች ሁሉ እርሱም ለጣዖቱ እንደሚደሰገድ እርግጠኛ መሆን አንችላለን። ምናልባትም ይህ ታላቅ በዓል በሚደረግበት

ወቅት ለሥራ ጉዳይ ወደ ሩቅ ሥፍራ ሂዶ ሊሆን ይችላል።

ሦስቱ ወጣቶች በእግዚአብሔር በማመናቸው ሞት ቢጠብቃቸውም አልፈሩም። ንጉሡ ይቅርታ እንዲያደርግላቸውም አልለመኑትም። ከዚህ ይልቅ ግን በሦስት አጫጭር ዓረፍተ ነገሮች መልስ ሰጡት። በመጀመሪያ፡- ከንጉሡ ጋር መከረከር አልፈለትም። ስለ እምነታቸውም ሊያስረዱት አልፈለትም። ሕይወታቸውን በእግዚአብሔር እጅ አኖሩ። ሁለተኛ፡- ለንጉሡ የአምላካቸውን ኃይል ነገሩት። ምንም እንኳን ናቡከደነፆር እግዚአብሔር እንደሚያድናቸው ባያስብም እነርሱ ግን ሊያድናቸው እንደሚችል ያውቁ ነበር። እግዚአብሔር ከማንኛውም ንጉሥና ከታላቁ ናቡከደነፆርም እንኳ ቢሆን የላቀ ነው። ሦስተኛ፡- እግዚአብሔር ሊያድናቸው ፈቃደኛ ባይሆን እንኳ ለምስሉ እንደሚያስገደ ነገሩት። የሚያመልኩት እውነተኛውን አምላክ ብቻ ነው። ሕይወታቸውን በእግዚአብሔር እጅ አኖሩ፤ የንጉሡንም ትእዛዝ ተቃወሙ። ለምን እንዲቀጡ እንደፈቀደ በእግዚአብሔር አሠረር ላይ ጥያቄ አላቀረቡም። እግዚአብሔር ከሁሉም ሁኔታዎች በላይ እንዲሆን ያውቁ ነበር። ስለዚህም ለእርሱ ፈቃድ ተገዙ።

በምድረዊ መንገሥትና በሰማያዊ መንገሥት መካከል በሚደረገው ውጊያ እንዳንጽ ጊዜ የእግዚአብሔር ታማኝ ልጆች በመካከል ይጠመዳሉ። ያለ ምክንያትም ይከሰሳሉ፣ ይሰዳዳሉ። ይሁን እንጂ ከመሸሸ፣ ከመጸበቅና የከፋ ነገሥታትን ቃል የተቀበሉ መስለው ከመታየት ይልቅ በእግዚአብሔር መታዘዝና ሕይወታቸውን ለእርሱ አደረ መስጠት አለባቸው። በሞትም ይሁን በሕይወት ታማኝና ታዛዥ መሆን አለባቸው።

- 16ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ሲጽፈው ሚሳቅ ወይም አብድናጉን ብትሆን ኖሮ ምን ታደርግ ነበር?
ለ/ እስከሞት ድረስ ታማኝ ትሆን ነበር?
ሐ/ በቅርብ ዓመታት ክርስቲያናት ተመሳሳይ ውሳኔዎችን እንዴት ነበር የተቋቋሟቸው?

ሦስተኛ ቀን

ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 3:19-30

ጥያቄዎች

- 17ኛ ጥያቄ፡- ሦስቱ ወጣቶች ለምስሉ ለመስገድ ፈቃደኛ ባልሆኑ ጊዜ ናቡከደነፆር ምን አደረገ?
18ኛ ጥያቄ፡- ሦስቱን ወጣቶች ወደ እሳት የወረወሩዋቸው ወታደሮች ምን ሆኑ?
19ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ናቡከደነፆር የተደነቀው ለምንድነው?

- ለ/ በእሳት ውስጥ ምን እየ?
- 20ኛ ጥያቄ:- በተለምዶ ባይሆን ኖሮ በሦስቱ ወጣቶች ላይ ምን ሊጸርስባቸው እንደሚችል ዘርዘር።
- 21ኛ ጥያቄ:- ስለ ሦስቱ ሰዎች አምላክ ናቡከደነፆር ለሕዝቡ ምን ዓይነት ትእዛዝ ሰጠ?
- 22ኛ ጥያቄ:- ናቡከደነፆር እግዚአብሔርን እንዴት አከበረ?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚጋታሪ/

ሲጽፈው ሚሳቅና አብድናጉ ለንጉሡ ትእዛዝ ባልታዘዙ ጊዜ ንጉሡ በጣም ተቆጣ። ከዚህ ቀደም ሌላ ዕጽል ሰጥቶባቸው ነበር፤ እሱን ገን እንዲገደል ረለ። ንጉሡ ለእርሱ ታማኝ ያልሆነውን ሁሉ አያከብርም። ስለዚህም የእቶኑ እሳት ሰባት እጥፍ እንዲነጽ አዘዘ።

ሦስቱ ወጣቶች የተጣሉበት እሳት ምን ዓይነት እንደነበር እርግጠኛ አይደለንም። ምናልባትም ሰዎች ትልቅ ጽሕት ብረት ወዘተ እያቀለጡ የሚሠሩበት የእሳት ናም የሞላበት ሰፊ ጉድጓድ ሳይሆን አይቀርም። ወንጃለኞች የሚቀጡት በዚህ እቶን ውስጥ ነበር።

እቶን እንደሚገባ እስኪገል ጽረስ ንጉሡ ረሱ ሲጠባበቅ ነበር። ሦስቱ ወጣቶች ለማምለጥ በማይቻሉበት ሁኔታ እንዲታሠሩ ንጉሡ አንዳንድ የታወቁ ወታደሮችን አዘዘ። ቅጣቱ በሦስቱ ወጣቶች ላይ ሲፈጸም ለማየት በሚያስቸለው ሥፍራ ተቀመጠ። እቶኑ በጣም ከጋለ በኋላ ሦስቱ ወጣቶች ወደ እሳቱ ተጣሉ። እቶኑ በጣም ገሎ ስለነበር ወጣቶቹን የጣሉዋቸው ወታደሮች በእሳቱ ነበልባል ሞቱ።

ሦስቱ ሰዎችስ ምን ሆኑ? እግዚአብሔር እምነታቸውን አክብሮ ይታደጋቸው ይሆን? ንጉሡ እያየ ሦስቱ ወጣቶች በእሳቱ ውስጥ ወደኛ ወደህ መመላለስ ጀመሩ። «የአማልክት ልጅ» የሚመስል አረተኛ ሰው አብሮአቸው ነበር። ከእሳቱ ለመውጣት በቻሉ ነበር፤ እነርሱ ገን ከአረተኛው ሰው ጋር እያወሩ እዚያው ቆዩ።

ይህ አረተኛ ሰው ማን ይሆን? የሰው መልክ ነበረው። ይህ ሰው ናቡከደነፆር እንዳገመተው መልክክ ይሆን? (ዳን.3:28) ምናልባትም ሦስቱ ሰዎች በእሳት እንዳይጉዱ ለማጽረግ ከእግዚአብሔር የተላከ መልክክ ሊሆን ይችላል። ብዙዎች ገን ይህ አረተኛ ሰው ኢየሱስ ክርስቶስ ረሱ በመልክክ ተመስሎ እንዳሆነ ይናገራሉ።

ምንም ጉዳት ሳይጸርስባቸው ሦስቱ ወጣቶች በእሳቱ ውስጥ ወደኛ ወደህ ሲመላለሱ በማየት ንጉሡ በጣም ተደንቋል። በአረተኛው ሰው መልክ

ሳይደነቅ አይቀርም። ሦስቱን አይሁዳውያንንም ከእሳቱ እንዲወጡ ነገረቸው። ልዩ በመሆናቸውም «የልዑል አምላክ ባሪያዎች» በጣሉት ጠረቸው። ከእሳቱ ከወጡ በኋላ የንጉሡ ባለሥልጣናቱ እንደሚገባ መረመረዋቸው። ታሥረውበት የነበረው ገመድ በእሳት ቢቃጠልም እነርሱ ገን አልተቃጠሉም። ለብሰውት የነበረው ልብስና ፀጉረቸው ምንም አልተለበሰባቸውም። አልተቃጠሉም። ሌላው ቀርቶ ጭስ ጭስ አይሸቱም ነበር። በእርግጥም ይህ ታላቅ ተአምር ነው።

ሲጽፈው ሚሳቅና አብድናጉ በመታዘዛቸው እግዚአብሔርን አስመስገኑ። ናቡከደነፆርም በእግዚአብሔር ላይ ስለነበረቸው እምነትና ስለታዘዙታቸው አመሰግናቸው። ማንም በአምላካቸው ላይ የሰጡትን ቃል እንዳይናገርም አዋጅ አስነገረ። ይህን ትእዛዝ ያረረሰ ሁሉ በንጉሡ ይቀጣል። ምንም እንኳን ናቡከደነፆር የጣዖት አምልኮውን ባይተውም የሲጽፈው የሚሳቅና የአብድናጉ አምላክ ከአማልክት ሁሉ እንደሚበልጥ ለማመን ተገደደ። እርሱ ረሱ እንዳተናገረው፡- እንደዚህ የሚያደን ልል አምላክ ያልምና። በመጨረሻም ለሦስቱ ከፍተኛ ሥልጣን ሰጣቸው።

ከዚህ በኋላ ስለ ሲጽፈው ሚሳቅና አብድናጉ አናነብም። ምን ያህል በሥልጣን ላይ እንደቆዩ፣ ወይም በሕይወት እንደኖሩ አናውቅም። ሦስቱ ወጣቶች ገን እስከ ሞት ጽረስ ለእምነታቸው በመቆማቸው ዛሬም ቢሆን ለክርስቲያናት መልካም ምሳሌነት አላቸው። በዚህ ክፉ ዓለም እንዴት እንደምንኖር መልካም ምሳሌዎቻችን ናቸው። በምዕረፍ 1 ላይ የባቢሎናውያንን ትምህርትና አኗኗር ላለመቀበል ከዳንኤል ጋር ስላጸረጉት ውሳኔ ተመልክተናል። በባዕድ ምድር እንኳ ለአምላካቸው ታማኝ ሆነው ተገኙ። በምዕረፍ 2 ከዳንኤል ጋር ታማኝ የጸሎት ሰዎች ሆነው አይተናቸዋል። በምዕረፍ 3 ጸገም በእምነታቸው ላይ የተቃጣውን ከፍተኛ ፈተና ተመልክተናል። በእምነታቸው ለመሞት ፈቃደኛ ነበሩን? ለመሞት ፈቃደኛ ነበሩ፤ እግዚአብሔር ገን ስሙን ለማስከበር ሲል አዳናቸው። በዚህ ክፉ ዓለም ውስጥ እግዚአብሔርን ማስከበር በጣም ከባድ ነው። የዓለምን መንገድ መከተል ገን በጣም ቀላል ነው። ለእምነታችን ጽንተን እንድንቆም ከተረለገ ገን ከዓለም የሚቀርብልንን ማገናኘትም ፈተና መቋቋም አለብን። በእግዚአብሔር ፊት ንጹሕ ሆነን ለመገኘት መወሰን አለብን። ከዓለም መሬቶች ትእዛዝ በላይም አምላካችንን ለማስከበር ዝግጁ መሆን ይኖርብናል። እርሱ የንጉሦች ንጉሥ፣ የጌቶችም ጌታ ነው። የሕይወትህ ጌታ ነውን?

- 23ኛ ጥያቄ:- ሀ/ የክርስቶስ ጌትነት በሕይወትህ የሚታየው እንዴት ነው?
ለ/ በአኗኗርህ?
ሐ/ ሕይወትህን ከጋጠላት በመጠበቅህ?
መ/ ሞት እንደሚጠብቅህ ብታውቅም እንኳ ለእግዚአብሔር በመታዘዝህ?

አረተኛ ቀን፡-

የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስ፤ የውይይት ጥያቄዎችንም እንጸገና ተመልክታቸው።

አምስተኛ ቀን፡- የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. የትምህርቱ ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

- ሀ. 1/ ዜጋ የሆነከባቸው ሁለት መንገዶች ምንድናቸው?
- 2/ ለሁለቱም መንገዶች ያለብህ ኃላፊነት ምንድነው?

- ለ. 1/ የሁለቱ መንገዶች ተለዛዝ ሲጋጭ ምን ይሆናል?
- 2/ ክርስቲያን መታዘዝ ያለበት ለየተኛው መንገዶች ነው?
- 3/ ይህ ውጥረት በእንዴት ሳይነት ሁኔታ ረሱን እንደሚገልጽ ክርስቲያኖች እንዴት ሊቀበሉት እንደሚገባ ገለጽ።

- ሐ. 1/ እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን ከሰጣት ተለዛዞች እንዳንጽ ጊዜ ከሰዎች መንገዶች ጋር ሊያጋጩዋት ስለሚችሉ እንዳንጽ ተለዛዞች ገለጽ።
- 2/ በትክክል የእግዚአብሔር ተለዛዛት ናቸውን ወይስ የቤተ ክርስቲያን ባሕል?
- 3/ ቀጥተኛውን የእግዚአብሔርን ተለዛዝ እንደምናከብር ሁሉ የሰዎችንም ባሕል ማክበር ይኖርብናልን?

5. ጸሎት።

ትምህርት ስምንት

ዳንኤል 4

የመጀመሪያ ቀን፡-

ልዑልም በሰዎች መንገዶች ላይ እንዲሰለጥን ለሚወድደውም እንዲሰጠው እስከታወቀ ጽረስ ... ሰባቶ ዘመናት ያልፋብሃል» (ዳን.4:25)።

ስለ ትንቢት ስናጠና ዋናው ትምህርት የወደፊቱን የሚመለከት ብቻ

መሆኑን የለበትም ከዚህ ይልቅ በሕዝቦች፥ በገለሰቦችና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚሆኑት ሁኔታዎች ሁሉ ከእግዚአብሔር ቁጥጥር በታች መሆናቸውን ለእግዚአብሔር ልጆች ሊያሳዩዋቸው ይገባል። ይህም የመቆጣጠር ኃይሉ በአሁኑ ጊዜ እንኳ በሕይወታችን እየታየ ቢሆንም ለወደፊቱም ቢሆን ሊቆጣጠረን ይችላል። ይህም በቅግርና በመከፈ ጊዜ እንኳ በእርሱ ታምነን እንድንኖር ያደርገናል።

በዚህ በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ በተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ እግዚአብሔር ከሁሉም በላይ እንደሆነ ተመልክተናል። በመጀመሪያ፡- ዳንኤልና ጳጳሮቹ በናቡከደነፆር ትምህርት ቤት እንዲማሩ በተመረጡበት ወቅት ታይቶአል፤ (ዳን.1)። ሁለተኛ፡- በናቡከደነፆር ሕልም ውስጥ እግዚአብሔር ከመንገዶች ሁሉ በላይ እንደሆነ ተመልክተናል። የተኛው መንገዶች በየተኛው ላይ እንደሚገዛና ያመንገዱት ለምን ያህል ጊዜ እንደሚቆይ የሚወሰነው እግዚአብሔር ረሱ ነው። ያለፈውን ታሪክ እንዲሁም የመንገዶች የወደፊት ሁኔታ የሚወሰነው በእግዚአብሔር ነው፤ (ዳን.2)። ከዚያ በኋላ ጳጳሩም በሕዝቡ ሕይወት ውስጥ የሚሆነውን ሁሉ ሲቆጣጠር እንመለከታለን። ስለ እሳቱ ምጽጃ የተነገረው ታሪክ ላይ፡- በመከረኛ በሰዳት ጊዜ እንኳ እግዚአብሔር ከሁሉም በላይ እንደሆነ እናያለን። በሞትም ይሁን በሕይወት እግዚአብሔር ካልፈቀደለት በቀር እንዳቸ ሊነካን የሚችል ነገር የለም፤ (ዳን.3)። በዳንኤል 4 ጳጳሩም እግዚአብሔር የአሕዛብ ገዢዎችን እንደሚቆጣጠር እንመለከታለን። ምንም ያህል ታላቅ ቢሆን ሊገዛ የሚችለው እግዚአብሔር ስለፈቀደለት ብቻ ነው። ከእግዚአብሔር ሊበልጥ አይቻልም። እንዲገዛ የመረጠው እግዚአብሔር ነው። በፈቀደው ወቅት እግዚአብሔር የገዢነት ዘመኑን ሊያሳጥረው ይችላል።

ናቡከደነፆር በዘመኑ የነበረ ታላቅ መሪ ነው። ብዙ የተለያዩ መንገዶችን ሲቆጣጠር ነበር። በብረት በትር በጭካኔ ሲገዛቸው ነበር። እንዳሉሎቹ መሪዎች ሁሉ ናቡከደነፆር ትዕቢተኛ ነበር። የፈለገውን ሁሉ ለማጽረግ የሚችል መስሎ ይታየው ነበር። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ለናቡከደነፆርም ሆነ ለእኛ ትምህርት ሊሰጠን ይፈልጋል። እግዚአብሔር ታላቁን ሰው ወደ እንስሳነት ጸረጃ ዝቅ አጸረገው። በዚህም ናቡከደነፆር ለማንኛውም ነገር በተለይም ለጤንነቱ በእግዚአብሔር መጸገና እንዳለበት ተማረ።

ብዙዎቻችን ሕይወታችንን የምንቆጣጠረው እኛ እንደሆንን እናስባለን። እቅጽ እናወጣለን። የፈለገነውንም እናጸርጋለን። ይሁን እንጂ ጤንነታችንን ጨምሮ ማንኛውንም መሠረታዊ ነገር ለማግኘት በእግዚአብሔር የምንጸገና መሆናችንን ግን እንዘነጋለን። (ያዕ.4:13-16 ተመልከት።) የምናቅደውንም ሆነ የምናጸርገውን የምንፈጽመው እግዚአብሔር ሲፈቅድልን ብቻ ነው። ስለዚህም በኑርአቶን እንዳቸም የምንታበደበት ምክንያት አይኖረንም።

ምንም ያህል ክፋ ወይም ታላቅ ቢሆኑም የዚህ ዓለም መሪዎችም ከእግዚአብሔር ቁጥጥር በታች ናቸው። የፈለጉትን ሁሉ የማድረግ ችሎታ እንዳላቸው ሊያስቡ ይችላሉ፤ እቅዳቸውን የሚያጨናገፉ ምንም ነገር ሊመጣ እንዳማይችል ያስባሉ። ነገር ግን ሕይወታቸው በእግዚአብሔር እጅ ነው። ለዓላማው ይጠቀምባቸዋል። ከፈቀደም ዘቅ ሊያደርጋቸው ይችላል።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ እግዚአብሔር የሕይወታችን ተቆጣጣሪ መሆኑን የሚያሳዩ ጥቂት ሁኔታዎችን ገለጽ።

ለ/ እግዚአብሔር በእስካብ መሪዎች ሕይወት ተቆጣጣሪ መሆኑን የሚያሳዩ ሁኔታዎችን ገለጽ።

2ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል 4ን አንብብ።

ሀ/ የናቡከደነሹርን ሕልም ገለጽ።

ለ/ የምዕረፉ ዋነኛ ትምህርት ምንድነው?

ሐ/ በመጨረሻ ናቡከደነሹር ምን ሆነ?

መ/ ናቡከደነሹር ስለ እግዚአብሔር የተማረቸውን እውነቶች ገለጽ።

ሁለተኛ ቀን

ክፍል አንድ፡- ዳንኤል 4:1-18

ጥያቄዎች

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል 4ን የጻፈው ማነው?

ለ/ ይህ ያልተለመደ የሆነው ለምንድነው?

ሐ/ የምዕረፉ መልእክት ለማን የተጻፈ ነው?

4ኛ ጥያቄ፡- በዳንኤል 4:3 ላይ ናቡከደነሹር እግዚአብሔርን ስለመሰገነባቸው የተለያዩ ነገሮች ገለጽ።

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የናቡከደነሹርን ሕልም ሊተረጎሙ ያልቻሉት እነማን ናቸው?

ለ/ ማን ሕልሙን ሊተረጎም ቻለ?

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ናቡከደነሹር በሕልሙ ስላየው ዛፍ ገለጽ።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዛፉ ምን ሆነ?

ለ/ በዛፉ ላይ ይህ እንዲሆን ያዘዘው ማነው?

ሐ/ ስለ ጉቶው የተሰጠው የመጨረሻ መመሪያ ምን ነበር?

8ኛ ጥያቄ፡- የዚህ ሕልምና ናርጽ ዓላማ ምንድነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብረሪያ (ኮሚንታሪ)

ዳንኤል 4 ልዩ ምዕረፍ ነው። ልዩ የሚያደርገውም እስካብ በሆነ ሰው መጻፉ ነው። የዚህ ምዕረፍ ዋነኛ ጸሐፊ ናቡከደነሹር ነው። (ቁጥር

1-18፤ 28-37።) እግዚአብሔር በእንደተ ዓይነት ሁኔታ በሕይወት እንዲሠራ ይናገራል። ብዙ ሰዎች የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነሹር በእርግጥ ስለማመኑና ጸሀነትን ስለማግኘት ይጸነፃሉ። በትክክል የምናውቀው ነገር የለንም። የምናውቀው ነገር ቢኖር፤ ይህንን የማያምንና ትዕቢተኛውን ሰው ዘቅ እንዳደረገውና ሕይወቱንም ሊቆጣጠረው እንዳሚችል እንዳሳየው ብቻ ነው። በመጨረሻም ናቡከደነሹር የእርሱ መንገዶች ጊዜያዊ መሆኑን ተረዳ። እግዚአብሔር ግን ለዘላለም የሚኖር መንገዶች አለው። ከእግዚአብሔር ጋር ሲነጻጸር በጣም ታናሽ ነው።

ናቡከደነሹር ይህን ተእዛዝ ነገሥታት ለሕዝባቸው በሚጽፉበት መንገድ ጽፎታል።

በመጀመሪያ፡- ይህ ተእዛዝ የፈሱ የናቡከደነሹር እንዲሆን ይናገራል።

ሁለተኛ፡- ተእዛዙ ለማን እንደተጻፈ ይናገራል። ተእዛዙ የተጻፈው ለዓለም ሕዝብ ነበር። ይህ በብዙ ነገድ ላይ ከሚገዛ ንጉሥ የተጻፈ ደብዳቤ እንዲመሆኑ መጠን በግዛቱ ሁሉ መዳረስ ነበረበት።

ሦስተኛ፡- ንጉሡ ስላምታውን ሲጽፍ ለመላው ሕዝብ ስላምን እንዲሰጥ ማመኘታቸው ይገልጻል።

በአረተኛ ጸረጽ፡- ስለ አዋጁ ዓላማ ለሕዝቡ ይገልጽላቸዋል። ተእዛዙ ወይም አዋጁ በምስክርነት መልክ ነበር። ዓላማውም የዘላለማዊው አምላክ ኃይል በሕይወቱ እንደተገለጸ ለሕዝቡ ለማስታወቅ ነው።

ናቡከደነሹር በሁለት መንገድ እግዚአብሔርን አከበረ። በመጀመሪያ፡- በሕይወቱ ስለተደረገው ነገር እግዚአብሔርን አከበረ። የእግዚአብሔርንም ሥረ፡- «ተአምረትና ጽንቅ» ብሎታል። ይህም የእግዚአብሔርን ሥረ ለመገለጽ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተለመደ የአገላለጽ መንገድ ነው። (ለምሳሌ ያህል ነህም 9:10 ተመልከት።) ናቡከደነሹር በሕይወቱ የተደረገው ተረ ሁኔታ እንዳልሆነ አስተዋለ። እግዚአብሔር ልዩ በሆነ መንገድ በሕይወቱ ሠርተዋል። ተአምረዊ ሁኔታዎች ናቸው።

9ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በሕይወትህ ውስጥ እንዴት በተአምረዊ ሁኔታ እንዲሠራ ገለጽ። ጊዜ ወስደህ ስላደረገው ነገር እግዚአብሔርን በጸሎት አመሰግነውት አክብረውም።

ሁለተኛ፡- ስለ ታላቁነቱ ናቡከደነሹር እግዚአብሔርን አከበረ። ናቡከደነሹር እግዚአብሔርን «ልዑል እግዚአብሔር» በማለት ጠረው። ይህም ናቡከደነሹር እግዚአብሔር ከማንኛውም አምላክ ወይም መሪ በላይ እንዲሆን መገንዘቡን ያመለክታል። ይህም ታላቁነቱ በዘላለማዊ መንገዶች ይታያል።

የሰው መንግሥት ይህን ደውድድል የእግዚአብሔር መንግሥት ግን (ፈቃዱን ባላማውህና ግዛቱን ጨምሮ) ዘላለማዊ ነው።

በሕይወት ፍጻሜ እነባቢ ናቡከደነሾር የሰላምና የብልጽግና ዘመን ሆኖለታል። ጦርነቶቹ ሁሉ ተፈጽመዋል። ተቃዋሚ ወገኖቹም ጽል ተመቱ። ባቢሎንንም ታላቅና አስደናቂ ከተማ አጸረጋት። ስለዚህም በሥራውና ባገኘው ውጤት ታበዩ።

እንደ ሌሊት አስፈሪ ሕልም አለመ። በአስቸኳይ በምጽፋ የነበሩ የሃይማኖት መሬቶችና አማካሪዎችን ጠረፈው። እነዚህ የሃይማኖት መሬቶች ከፍተኛ ሕልምን የመተርጎም ቶሎታ እንደነበረቸው ከምዕራፍ 2 ተመልክተናል። ናቡከደነሾር ሕልሙን ነገረቸው። ነገር ግን እነዚህ የሃይማኖት መሬቶች ሕልሙን ሊተረጎሙለት አልቻሉም። ዳንኤል ለምን እብሮአቸው እንዳልነበረ አናውቅም፤ በኋላ ግን እንዲመጣ ተጽርዮአል።

ዳንኤል ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ነብረት እንደነበረው ናቡከደነሾር ለመገንዘብ ቶሎአል። ሕይወቱ ከሌሎቹ የተለየ ነው። እንደሌሎቹ ጠቢባን አልነበረም። «የቅዱሳት አማልክት መንፈስ» በዳንኤል ውስጥ እንደነበር ፊሱ ናቡከደነሾር ተናገረ። ናቡከደነሾር በብዙ አማልክት እንጂ በእንደ አምላክ ብቻ የማይምን ሰው እንደሆነ አስተውሎ። ዳንኤል ከእግዚአብሔር ጋር ልዩ በሆነ ሁኔታ እንደሚመላለስ ናቡከደነሾር ተረዳ። ይህንን በመረዳትም ነው ዳንኤል ሕልሙን ለመተርጎም እንደሚችል እርግጠኛ የሆነው። ዳንኤል (በአሕዛብ ብልጣሶር በመባል የሚታወቀው) የተከበረው በናቡከደነሾር ብቻ ሳይሆን በመላው የሀገሪቱ ሰዎችም የተከበረ ነበር። (የዳንኤል ዘናና ክብር ምን ያህል ሰፊ እንደነበር ለማረጋገጥ ይህ መጽሐፍ በተጻፈበት ዘመን የተጻፈውን የነቢዩ ሕዝቅኤልን መጽሐፍ 28:3 ተመልከት።)

ናቡከደነሾር ዳንኤልን፡- «የሕልም ተርጓሚዎች አለቃ» በማለት ጠረፈው። ይህም ናቡከደነሾር ለዳንኤል የነበረውን አክብሮት ያሳያል። ዳንኤል እንደ ባቢሎን አገር ሕልም ተርጓሚዎች በአስማት የሚጠቀም ሰው አልነበረም፤ እንደ እነርሱ አይጠነቁልም ነበር፤ (ዳን. 4:7)። እንደዚህ «የሕልም ተርጓሚ» «ምሑር» ብለን መተርጎም ይቻላል። ዳንኤል በጣም የታወቀ ዋነኛ የንጉሥ አማካሪ ነበር። ዳንኤል ሥጦታ ስለነበረውና ከእግዚአብሔርም ጋር የተቀረበ ስለነበር ምስጢረትን የመረዳት ቶሎታ እንዳለው ናቡከደነሾር ተረድቶአል።

ናቡከደነሾር ሕልሙን ለዳንኤል ነገረው። በምጽር መካከል እንደ ዛፍ ነበረ። ዛፉ በጣም ትልቅ ነበር። ቅርንጫፎቹ ምጽርን የሚሞሉና እስከሰማይ የሚጻርሱ ይመስሉ ነበር። ዛፉ በጣም ትልቅ ከመሆኑም ሌላ ብዙ ፍረ ስለነበረው የምጽር አረቂትና የሰማይ አእዋፍ በፍረው ረከተው ነበር። በጽንገት እንደ መልክክ ከሰማይ ወረደ። ዛፉ እንዲቆረጥ፥ ቅርንጫፎቹ እንዲመለመሱና ፍረቶቹም እንዲበተኑ አዘዘ። በሥራ ተጠልለው የነበሩ

አረቂት ሁሉ መበታተን ነበረባቸው። ይሁን እንጂ ጉቶው እዚያው መሆን አለበት። ጉቶውን የሚመለከት ሌላ ትእዛዝ ተሰጠ። ሥራ ተቆፍሮ መውጣት አልነበረበትም፤ ከመበሰብስ እንዲጠብቀው በናሱና በብረት ማሠሪያ ታስሮ መቆየት አለበት። መልክኩ መናገሩን ቢቀጥልም የተናገረው ስለዛፉ አልነበረም። የተናገረው ስለ እንደ ሰው ሲሆን ይህም ሰው በሰማይ ጠል (ዘናና) መረሰረስ ነበረበት። እንደ እንስሳ እንዲሆን የሰውዉው አለምሮ ይለወጣል። ይህም የሚሆነው «ለሰባት ዘመናት» ብቻ ነው።

ሕልሙ በእግዚአብሔርና በመልአኩ የታዘዘ ስለነበር መፈጸሙ የማይቀር ነው። በሕልሙና በተርጓሚው እግዚአብሔር በሰዎች መንግሥት ላይ ሥልጣን እንዳለው ሰዎች ሁሉ ይረዳሉ። እግዚአብሔር በታላላቅ ሰዎች ሕይወት እንኳ ሥልጣን አለው። ለፈቀደው መንግሥትን ይሰጣል። በጣም ዝቅተኛና ተረ ለሆኑ ሰዎች እንኳ እግዚአብሔር መንግሥትን ሊሰጣቸው ይችላል። በእርግጥ እግዚአብሔር ትሑታንን ያከብረል። ይህ ዓረፍተ ነገር ናቡከደነሾር ያስብ ከነበረው ሀሳብ ጋር ተቃረኒ ነው። ናቡከደነሾር አሕዛብን ጽል ያጸረገውና ሊገዛቸው የቻለው በፊሱ ኃይል እንደሆነ አሰበ። ይህ ትክክል እንዳልሆነ እግዚአብሔር ሊያሳየው ፈለገ።

እግዚአብሔር ለናቡከደነሾር ስለ ዛፉ ያሳየው ሕልም ትልቅ ምስጢር አለው። በባቢሎን ፍርስረሽ ውስጥ እርኢአሎጂስቶች እንደ የናቡከደነሾርን መንግሥት የሚወክል የዛፍ ሥዕል የነበረበት ገጽገጽ አገኝተዋል። ዛፍ የባቢሎናውያን ዓርማ ነበር። ከዚህም ሌላ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መንግሥታት በዛፍ ይመሰላሉ። (ለምሳሌ ያህል ሕዝቅኤል 31ን ተመልከት።)

10ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በገዢዎችና በገለሰቦች ሕይወት የበላይ መሆኑ በእንዴት ያለ ሁኔታ ሊያጽናናን እንደሚችል እንዳንጽ ነጥቦችን ገለጽ።

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት፡- የዳንኤል 4:19-27

ጥያቄዎች

- 11ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል የተጨነቀውና «ለእንደ ሰዓት ያህል» ያሰበው ለምን ይመስልሃል?
- 12ኛ ጥያቄ፡- ዛፉ ማንን ያመለክታል?
- 13ኛ ጥያቄ፡- ታላላቅ ቅርንጫፎቹ ማንን ያመለክታሉ?
- 14ኛ ጥያቄ፡- ይህ ፍርድ በናቡከደነሾር ላይ እንዲፈጸም ትእዛዝ የሰጠው ባለሥልጣን ማኑ? (ዳንኤል 4:24)
- 15ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ናቡከደነሾር ምን ሆነ?
ለ/ ይህ የሚሆነው ለምን ያህል ጊዜ ነው?

- 16ኛ ጥያቄ:- ጤንነቱ እንደመለስለት ናቡከዳነዖር ምን ማድረግ ነበረበት?
 17ኛ ጥያቄ:- ጉቶው በምድር ውስጥ እንዲቀር የተደረገው ለምንድነው?
 18ኛ ጥያቄ:- ዳንኤል ለናቡከዳነዖር ምን ምክር ሰጠው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብረሪያ /ኮሜንታሪ/

ዳንኤል ሕልሙን እንዳሰማ ወደደውኑ ተርጉሙን ተረዳ። ሕልሙ ለናቡከዳነዖር አስጸንጋኞ እንደሚሆን አወቀ። ስለዚህም እንዴት እድርጉ የሕልሙን ፍቺ እንደሚነገረው «ለእንድ ሰዓት ያህል» አሰበ። ለንጉሦች ክፉ ወሬ የሚነገሩ ሁሉ ይገደሉ እንደነበር አስተውሏል። ዳንኤል ለጥቂት ጊዜ ያህል አሰበ፤ ይሁን እንጂ ይህ በትክክል እንደ ሰዓት ላይሆነ ይታላል።

ንጉሡ ያለእንዳቸ ፍርሃት ሕልሙን እንዲነገረው ዳንኤልን አዳፋረረው። ምንም እንኳ ተርጓሚው ክፉ ቢሆንም እንደማይገደል ነገረው። ምናልባትም ሕልሙ መጥሮ መልእክት እንዳለው ናቡከዳነዖር ረሱ ሳይገምት እንደሚቆር አስባለሁ። ክፉም ይሁን ጸገ ለማወቅ ፈለገ።

ዳንኤል ለብዙ ዓመታት ከናቡከዳነዖር ጋር እገልገሎአል። ምናልባትም ከንጉሡ ዋነኛ አማካሪዎች አንዱ ሳይሆን አይቀርም። ለንጉሡ ከነበረው ፍቅር የተነሣ ዳንኤል ሕልሙ ለናቡከዳነዖር ሳይሆን ለጠላቶቹ እንዲሆን ተመኘ። ነገር ግን ሕልሙ የሚያመለክተው ስለ ናቡከዳነዖር ነበር።

እንደ ዛፋ የናቡከዳነዖርም መንገሥት በጣም ታላቅ ነበር። እብዛኛውን የጥንት ዓለም ይሸፍን ነበር። እንደ ታላቅ የዛፍ ቅርንጫፎች ሁሉ የናቡከዳነዖር መንገሥት ብዙ ሕዝብን ያጠቃልል ነበር። ምናልባት ስለነበረው ኃይል ናቡከዳነዖር ተዕቢት ሳያድርበት አልቀረም። መንገሥትን የሰጠው እግዚአብሔር መሆኑን ከመቀበል ይልቅ በረሱ ቶሎታ እንዳገኘው አሰበ።

- 19ኛ ጥያቄ:- ሀ/ እንዳንድ ጊዜ ክርስቲያኖች በተለይም ክርስቲያን መሪዎች ስላከናወኑት ተገባር ይታበዳሉ?
 ለ/ እንዳንድ ምሳሌዎችን ሰጥ።

ዳንኤል «ልዑል አምላክ» እያለ የሚጠራው እግዚአብሔር ናቡከዳነዖርን ሊያዋርደው (ዝቅ ሊያደርገው) ፈለገ። ዛፋ እንደተቀረጠ ሁሉ ናቡከዳነዖር በባቢሎን ላይ የነበረውም ሥልጣን ከእርሱ ይወሰድበታል። እርሱም ያብዳል። ከሕዝብ ተለይቶ ከአረዊት ጋር ይኖራል። እንደ እንስሳ ሣር ይበላል። ይህ ፍርድ የሚቆየው ለተወሰነ ጊዜ ነው። ሰባቱ ዓመት ከተፈጸመና እግዚአብሔር በእርሱና በሰዎች መንገሥት ላይ ያለውን ሥልጣን ከተረዳ በኋላ ይፈውሳል። «ሰማያዊው መንገሥት እንደሚገዛ» ናቡከዳነዖር

መገንዘብ ነበረበት። ይህም በሰማይ የሚኖር እግዚአብሔር በሰዎች እንደሚሰለጥን ለናቡከዳነዖር ለማስረዳት የተሰጠ ሌላ የአገላለጽ መንገድ ነው። እውነተኛ ሥልጣን የሚገኘው ከሰማይ እንጂ ከምድር አይደለም። ዳንኤልም መንገሥቱ እርሱን እንደሚጠብቀው ለናቡከዳነዖር አረጋገጠለት። ጉቶው ከምድር ተቆናሮ እንዳልወጣና በብረት ሰንሰለት እንዳታሠረ ሁሉ ለናቡከዳነዖርም መንገሥቱ ይቆየዋል።

በመጨረሻም ዳንኤል ለናቡከዳነዖር እንዳንድ ምክር ሰጠው። ኃጢአቱን እንዲናዘዝ ነገረው። ይህም ንስሐ በጸባዩ መላውጥ መታየት ነበረበት። በኃጢአቱ ከመቀበል ይልቅ መላውጥ አለበት። የጸባዩ ለውጥ ከሌሎች ጋር በሚኖረው ግንኙነት ሁሉ መታየት ይኖርበታል። ሥልጣኑን መከታ እድርጉ ሌሎችን ከመጨቅን ይልቅ (ዳንኤል 5:18-19) ሕዝቡን በርሳሪን መምረት አለበት። ናቡከዳነዖር ይህን እድርጉ ቢሆን ኖሮ ምናልባትም ባልተፈረደበት ነበር።

ዳንኤል ንስሐ ስለማድረግ መልካም ትምህርት ሰጥቶናል። ንስሐ ስናደርግ ኃጢአታችንን ለእግዚአብሔር መንገር ብቻ በቂ አይደለም። የበጸልናቸውን ሰዎች ይቅርታ መጠየቅ ብቻም በቂ አይደለም። ይህን ማድረጋችን በጣም አስፈላጊ ቢሆንም በዚህ ብቻ ካቆመ ግን ያደረገነው ንስሐ እውነተኛ አይደለም ማለት ነው። እውነተኛ ንስሐ የጸባይ መላውጥ ማለት ነው። ስለ ሰረቅነው ነገር ይቅርታ ከጠየቅን በኋላ ከሰርቆት ካልተቆጠብን በትክክል ንስሐ እንዳረጋገንም ማለት ነው። ከሰረቅነው ሰው ት እንዲሁም ከእግዚአብሔር ይቅርታ መጠየቅና የሰረቅነውንም መመለስ አለብን፤ ጸባያችንም መላውጥ አለበት። ሰርቆትን መተው አለብን።

- 20ኛ ጥያቄ:- ሀ/ በሀገርህ ባሕል መሠረት «ንስሐ ማድረግ» ምን ማለት ነው?
 ለ/ የሀገርህ ባሕል ጸባይህ በፍጹም ሳይለወጥ በእፍህ ብቻ ይቅርታ እንድትጠይቅ ይፈቅዳልሃል?
 ሐ/ ይህ መጽሐፍ ቅዱስ ስለንስሐ የሚያስተምረው ነውን?
 መ/ በገል ሕይወትህ ወይም በቤተ ክርስቲያንህ እውነተኛ ንስሐ ሳያደርጉ ንስሐ ያደረጉ መስሎ ለመታየት የሞከሩበትን ጊዜ ታስታውሳለህ? እንዳንድ ምሳሌዎችን ሰጥ።

አረተኛ ቀን

ክፍል ሦስት:- ዳንኤል 4:28-37

ጥያቄዎች

- 21ኛ ጥያቄ:- የናቡከዳነዖር ሕልም ሳይፈጸም ለምን ያህል ጊዜ ቆየ?

- 22ኛ ጥያቄ፡- ናቡከደነሾር የተናገረው ትዕቢተኛነቱን የሚገልጽ ቃል ምንድነው?
- 23ኛ ጥያቄ፡- ናቡከደነሾር በትዕቢት ከተናገረ በኋላ ምን ሆነ?
- 24ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳን.4:32ን ከዳን.4:25 እና 4:17 ጋር አነጻጽር።
ለ/ የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?
ሐ/ ተጽጋግመው የተነገሩት ለምን ይመስላሃል?
- 25ኛ ጥያቄ፡- የናቡከደነሾር የቅጣት ጊዜ ከተፈጸመ በኋላ ምን ሆነ?
- 26ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳን.4:34-35ን ከዳን.4:2-3 ጋር አነጻጽር።
ለ/ የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?
- 27ኛ ጥያቄ፡- ናቡከደነሾር ከተፈወሰ በኋላ ምን ሆነ?
- 28ኛ ጥያቄ፡- ስለምን ነበር ናቡከደነሾር እግዚአብሔርን ያመሰግናው ያከበረው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚገታል/

እንደ አብዛኛዎቻችን ናቡከደነሾር እግዚአብሔር በሕልሙ የሰጠውን ማስጠንቀቂያ እንደሚገባ እላስበበትም። ወደያውኑ እግዚአብሔር የነገረውን ረሳው። አሥረ ሁለት ወር አለፈ። እንደ ቀን በቤተ መንግሥቱ ሠገነት ላይ ሆኖ የባቢሎንን ከተማ በመመልከት ላይ እያለ በሠረው ሥረ በትዕቢት ተናገረ። ያች ታላቅ ከተማ ክብሩንና ገርማውን የምታንጸግርቅ ነበረች።

29ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ «ባቢሎን» የሚለውን ቃል ተመልከት።
ለ/ ታላቅነትዋን የሚያመለክቱ እንዳንጽ ነገሮችን ገለጽ።

ናቡከደነሾር ስለ ብዙ ነገሮች ለመታበይ ይቸላል። ስለመሬት የተናገርን እንደሆነ፡- የባቢሎን መንግሥት ከአሦረውያን መንግሥት የሚበልጥ ነበር። እርሱ የሠራት የባቢሎን ከተማ ከሚንኛውም ጥንታዊ ዓለም የምትበልጥ ውብና ኃይል መንግሥት ነበረች። (ኢሳ.13:19 ተመልከት።) በከተማይቱ ዙሪያ ያለው ቅጥር በጣም ሰፊ ከመሆኑ የተነሣ በላዩ ጉን ለጉን ሆነው እረት ሠረገሱት ለማለፍ ይቸሉ ነበር። አማልክት የሚመለከቡት ብዙ ታላላቅ ቤተ መቅደሶች ነበሩዋት (53ቱ ታውቀዋል) ቤተ መንግሥቱም በጣም ትልቅና ብዙ ዋጋ የወጣበት ነበር። ከቤተ መንግሥቱ አጠገብ የተለያዩ አበቦችና ዛፎች ያሉበት ውብ መናፈሻ ነበር። ይህ ሁሉ የናቡከደነሾርን ቸሎታ ያመለክታል።

ናቡከደነሾር በመናገር ላይ እያለ፡ ስለሚጸርስበት ፍርድ ከሰማይ ጽምፁ ሰማ። ሕልሙም ተፈጸመ።

በዚህ ምዕረፍ ውስጥ «ሰባት ዘመናት» የሚለው ቃል ተጽጋግሞ

ተጠቅሶአል። «ዘመን» የሚለው ቃል ምን ያህል ጊዜ እንደሚያመለክት እርግጠኛ አይደለንም። ምናልባትም ያልተወሰነ ጊዜን ወይም አንድ ዓመትን የሚያመለክት ይሆናል። አንዳንድ ምሑረ'ኑ፡- ናቡከደነሾር የበደው ለሰባት ዓመት እንደሆነ ይናገራሉ። ይህንኑ ቃል እንደገና በዳንኤል 7 እንመለከታለን።

ወደያውኑ ናቡከደነሾር አበጸ። እብጽቱ በጣም ያልተለመደ ቢሆንም እንዳንጽ ጊዜ ደክተርቶን ያጋጥማቸዋል። ይህ ዓይነት ሕመም ያጸረበት ሰው ጸባይ ወደ እንስሳት ይለወጣል። በቤተ ውስጥ ከመኖር ይልቅ በውጪ መኖርን ይመርጣል፤ እንደከብት ሣር ይበላል፤ ውጋን ብቻ ይጠጣል። ናቡከደነሾር እንደ እንስሳ ሆኖ «ለሰባት ዘመን» ኖረ። ፀጉሩና ጥፍሩ እንደ እንስሳ ሆነ።

ለሰባት ዓመታት ያህል መንግሥቱ እንዴት እንደተመረ እናውቅም። ናቡከደነሾር በቤተ መንግሥቱ አጠገብ ወይም በመናፈሻው ውስጥ ሳይኖር እንዳልቀረ እንገምታለን። ምናልባትም በዳንኤል የሚመረቱ አማካሪዎቹ የአስተዳዳሪን ሥረ ሳይሠሩ አልቀሩም። መንግሥቱን ለመውሰድ የተነሣ ሰው አለመኖሩ የሚያስገርም ነው። ምናልባትም ከረጅም ጊዜ በኋላ ናቡከደነሾር ወደ ሥልጣኑ እንደሚመለስ ዳንኤል ለሌሎች ነገሮችው ይሆናል። በሚንኛውም ሁኔታ እንደተናገረው ሁሉ እግዚአብሔር የናቡከደነሾርን መንግሥት ጠበቀለት።

ሰባት ዓመት ተፈጸመ። ናቡከደነሾር ወደ ሐሊናው ተመለሰ፤ ዓይኖቹንም ወደ ሰማይ እንስቶ ለእግዚአብሔር ክብር ሰጠ። ወደያውኑ ከሕመሙ ጸነ።

ከዚያም በጣም ጸስ የሚል የምስጋና ቅኔ አቀረበ። ናቡከደነሾር ለተለያዩ ነገሮች እግዚአብሔርን ያመሰግናል።

በመጀመሪያ፡- ስለዘላለማዊነቱ እግዚአብሔርን አመሰግነ። መንግሥቱ ከዘላለም እስከ ዘላለም ነው። ግዛቱም ከትውልድ እስከ ትውልድና ዘላለማዊ ነው።

ሁለተኛ፡- እግዚአብሔርን ስለታላቅነቱ አመሰግነ ከእግዚአብሔር ጋር ሲነፃፀሩ ብዛታቸውንና ኃይላቸውን ጨምሮ የምጽር ሰዎች ከምንም አይቆጠሩም። (ኢሳ.40:15-17)

ሦስተኛ፡- ከሁሉም በላይ በመሆኑ እግዚአብሔርን አመሰግነ። ፈቃዱን ማንም ሊቃወም አይችልም። በምጽርም ሆነ በሰማይ የፈቀደውን ያጸርጋል። ስለሚያጸርገው ነገር ማንም ጥያቄ ሊያቀርብለት አይችልም።

ብዙ ክርስቲያናት ስለእግዚአብሔር እነዚህን ሦስት ነገሮች አልተገነዘቡም። ብዙዎች እንደ ማንኛውም ሰው ሁሉ ለተወሰነ ጊዜ ብቻ የሚኖር ይመስላቸዋል። ታላቅና ከሁሉም በላይ መሆኑን ይዘነጋሉ። ጊዜው ሲከፋብንና እስከብን ሲቆጡ ብንጸናገጥ ብዙ ላይስጻንቅ ይቸላል። (መዝ.2) ምን ያህል ታላቅ እንደሆነ እግዚአብሔር ለናቡከደነሾር አሳየው። እንደዚሁም እግዚአብሔር ታላቅነቱን እንደናወቀ ይፈልጋል። እንደ ናቡከደነሾር ሁሉ እኛም እግዚአብሔርን ለናከብር ይገባናል።

- 30ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ እንዳንጽ ጊዜ እግዚአብሔር ምን ያህል ታላቅ እንደሆነ ትዘነጋለህን?
ለ/ ታላቅነቱን የሚያሳዩ እንዳንጽ የእግዚአብሔርን ባሕርያት ገለጽ።
ሐ/ ይህን ማወቅ ኢትዮጵያውያን ክርስቲያናቶችን ምን ያህል የሚያጽናናቸው ይመስልሃል?
መ/ ጊዜ ወስደህ እግዚአብሔርን ስለታላቅነቱ አመስግነው።

ከእብጻቱ ከተፈወሰ በኋላ የናቡከደነሾር አማካሪዎች መጥተው ወሰዱት፤ መንገዱንም አስረከቡት። ምናልባትም የሀገሩ መሬቶች ናቡከደነሾርን በጣም ሳይወዱት አይቀሩም። ስለ እግዚአብሔር የነበረው አስተሳሰብ ከተለወጠ በኋላ ናቡከደነሾር እንደገና መገዛት ጀመረ፤ ከበፊቱ የበለጠ ባለጸጋ ሆነ።

ናቡከደነሾር አዋጁን የሚፈጽመው እንደገና እግዚአብሔርን በማመን ነው። እግዚአብሔር የሰማይ አምላክ ነው። ምንም እንኳን በምጽር ብዙ አማልክት ቢኖሩም በሰማይ ያለው ግን አንድ አምላክ ብቻ ነው። የዳንኤል አምላክ ከኖጥረታት በላይ ሆኖ በሰማይ ይገዛል። ምንም እንኳን ለጊዜው ክባድ መሰለው ቢታዩም የዚህ ታላቅ አምላክ ሥረ ምን ጊዜም ጽጽቅና ትክክል ነው። እንደገና ሰው ዝቅ ሲያደርግ ሌላውንም ከኖ ሲያደርግ ጥያቄ ልናቀርብለት አንችልም። ኖርዱ ትክክል ነው። ቶግር በሕይወታችን ቢጸርስም እርሱ ምን ጊዜም ትክክል መሆኑን እውቀን ልንቀበለው ይገባል።

ናቡከደነሾር መልእክቱን የሚጸመድመው ዋና ዋና መንፈሳዊ መመሪያዎችን በመስጠት ነው። ትዕቢተኞችን እግዚአብሔር ያዋርዳቸዋል። በፊት ትሑታን ሆነው የሚታዘዙትን ሁሉ ከኖ ከኖ ያደርጋቸዋል።

- 31ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ምሳሌ 3:34፤ ያዕ.4:10፤ 1ጴጥ.5:5-6።
ለ/ ክርስቲያናቶች ለታበዩ ስለሚቸሉበት መንገድ እንዳንጽ ነጥቦችን ገለጽ።

እንደናቡከደነሾር ሁሉ እንዳንጽ ጊዜ ክርስቲያናቶችም ክብርን ለረሳቸው ለወሰዱ ይፈልጋሉ። እንደገና ሰው ወደ ጌታ ሲያመጡ ስላደረጉት ሥረ

ለሰዎች ሁሉ ያወረሱ። ብዙ ጊዜ መሬቶች በትዕቢት በጸል ያደርጋሉ። ስለተጠቀመባቸው እግዚአብሔርን ከማመስገን ይልቅ ስላደረጉት ታላቅ ሥረ መታበይ ይፈልጋሉ።

በአጭሩ፡- ምዕ.4 የሚያስተምረን ዋነኛ ትምህርት ምንም እንኳን የማያምኑ ቢሆኑም እግዚአብሔር በሰዎች ላይ ሥልጣን ያለው መሆኑን ነው። በዚህ ምዕረፍ ውስጥ ዳንኤል ይህን እውነት ሦስት ጊዜ በእንክር ይናገራል። (ቁጥር 17፤ 25፤ 32) በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንድ ሀሳብ ተጸጋገሞ ከተነገረ፤ እግዚአብሔር ስለዚያ ጉዳይ በጥንቃቄ እንደናስብ ይፈልጋል ማለት ነው። በጣም አስፈላጊ ነው ማለት ነው። ዳንኤል 4:3 እና 34 ተመሳሳይ ሀሳብ አላቸው። አምላካችን ነግሦአል። በሕዝቦች ላይ ይገዛል፤ በገለሰቦችም ላይ ይገዛል። ምንም እንኳን በምጽር ላይ በገልጽ ባይታይም መንገዱን ዘላለማዊ ነው። ምንም የሚያስጸንቀው የለም። ከቁጥጥሩ ውጭ የሆነ ምንም ነገር የለም። ክርስቲያን ወገኖቹ፡- ያላቸሁበት ሁኔታ ምንም ይሁን ምን በዚህ እውነት ተጽናኑ።

አምስተኛ ቀን፡-

የዚህን ሳምንት ጥያቄ ከልሱ፤ የውይይቱን ጥያቄዎችንም እንደገና ተመልከቷቸው።

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ አምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጊዜ

- ሀ. 1/ በዳንኤል 4 ዋነኛው ትምህርት ምንድነው?
- 2/ በኢትዮጵያ ውስጥ እግዚአብሔር በሁሉም ሁኔታ ላይ የበላይ መሆኑን እንዴት ማየት ይቻላል?
- 3/ በቤተ ክርስቲያንህ እንዴት ይታያል?
- 4/ በሕይወትህ እንዴት ይታያል?
- ለ. 1/ ክርስቲያን ያልሆነ ሰው ንስሐን እንዴት ይረዳዋል?
- 2/ ይህ ክርስቲያን ንስሐን ከሚረዳበት ሁኔታ እንዴት ይለያያል?
- 3/ በሕይወታቸው ስላለው ኃጢአት እንደሚገባ ንስሐ እንዲያደርጉ ሌሎችን እንዴት ታስተምረዋለህ?
- 4/ በሕይወቱ ስላለው ኃጢአት አንድ ሰው እንደሚገባ ንስሐ ማድረጉን እንዴት ለማሳየት እንደሚችል እንዳንጽ ሀሳቦችን ገለጽ።

- ሐ. 1/ በዳንኤል 4 የተገለጹ የተለያዩ የእግዚአብሔር ባሕርያትን ገለጽ።
- 2/ ይህ እውነት እንዴት ሊያጽናናን ይችላል?
- 3/ ይህን እውነት ለሌሎች ተስፋ የቆረጡ ክርስቲያኖች እንዲጽናኑበት እንዴት ልናስረዳቸው እንችላለን?

- መ. 1/ ናቡከደነሾር እንዴት እንዳታበየና ብዙ ክርስቲያኖች መፈዎች እንዴት ለመታበድ እንደሚችሉ እነጻጽር።
- 2/ እግዚአብሔር ትዕቢተኛውን ክርስቲያን የሚያዋርጸው እንዴት ነው?
- 3/ የእግዚአብሔርን ክብር ለረሳችን የምንወስደው በምንና በምን መንገድ ነው?
- 4/ መፈዎች ትህትናቸውን ለማሳየት ስለሚችሉበት እንዳንጽ መንገድ ገለጽ።

5. ጸሎት።

ትምህርት ዘጠኝ

ዳንኤል 5

የመጀመሪያ ቀን

ንጉሥ ሆይ፥ ልዑል እምላክ ለአባትህ ለናቡከደነሾር መንግሥትና ታላቅነትን፥ ክብርንና ግርማን ሰጠው። ... ብልጣር ሆይ፥ እንተ ልጁ ስትሆን ይህን ሁሉ እያወቅህ በሰማይ ጌታ ላይ ኩረህ እንጂ ልብህን አላዋረድህም። ... ትንፋሽህንና መንገዱህን ሁሉ በእጁ የያዘውን እምላክ አላከበርከውም። (ዳን.5:18፤ 22-23)

ከብልጣር ሐይወት የምንመለከተው መንፈሳዊ መመሪያ አለ። ይህም መመሪያ ሁለት ገጽታዎች አሉት። የመጀመሪያው ምንም እንኳን ልጆች በወላጆቻቸው ጥፋት በተለያየ ሁኔታ በጸል ሊጸርሱባቸው ቢችሉም፥ እግዚአብሔር ገን የአባቶች ኃጢአት በልጆች ላይ የማይፈርድባቸው መሆኑን ነው። አባቶች ለረሳቸው ኃጢአቶች ኃላፊዎች ይሆናሉ። (ጠቃሚ ገለጻ ለማገኘት ሕዝ.18:1-20 ተመልከት።)

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በወላጆች ኃጢአት ልጆች ይቀጣሉ በማለት የሚያምኑ ሰዎች በኢትዮጵያ ውስጥ አሉን?

ለ/ ለእንጾዚህ ዓይነት አስተሳሰብ ምን መልስ ትሰጣለህ?

ሁለተኛ፡- የአባት መንፈሳዊነት በምንም ዓይነት ለልጆች አይተላለፍም። ማንኛውም ሰው ስለረሱ እምነት በእግዚአብሔር ፊት ተጠያቂ ነው። አባት ለልጆቹ ሊያምንላቸው አይችልም። የአባት እምነት ለልጆች አይተላለፍም። እግዚአብሔርን ለመከተል እያንዳንዱ ልጅ መወሰን አለበት። እንደ ሰው ከእስላም ቤተሰብ ስለተወለደ እስላም እንደሚይሆን ሁሉ ከክርስቲያን ቤተሰብ በመወለዱም ክርስቲያን ሊሆን አይችልም።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ወላጆቻቸው ስለዳኑ ብቻ እነርሱም የዳኑ የሚመስላቸው ወጣቶች አሉን?

ለ/ ይህ በቅዱሳት መጻሕፍት የተጻገፈ ነውን?

ሐ/ እግዚአብሔርን ለመከተል ወይም ላለመከተል ለገላቸው እንዲወሰኑ እንዴት ታስተምረዋለህ?

ይህ ሁለተኛው መመሪያ በዳንኤል 5 በገልጽ ይታያል። ብልጣር የናቡከደነሾር ልጅ ወይም የልጁ ልጅ ነው። እግዚአብሔር ናቡከደነሾርን በመፈነት ሥልጣኑ መታበድ እንደሌለበት አስተምሮት ነበር። ታላቁን መንገሥት የሰጠው እግዚአብሔር ረሱ ነበር። ይህን በመዘንጋቱ እግዚአብሔር ናቡከደነሾርን ወደ እንስሳነት ጸረጄ እንዳዋረጸው ባለፈው ሳምንት ተምረን ነበር። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ናቡከደነሾርን ማረው፤ እንደገናም ወደ መንገሥቱ መለሰው።

ናቡከደነሾር ከተዋረደ ምናልባት ከሰላሣ ዓመት በኋላ የነገሠው ልጁ ብልጣር መንገሥቱ ከእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር መሆኑን ዘነጋ። በቶሎታው በመመካቱ ነገሥታትን ከፍ ወይም ዝቅ የሚያደርጋቸው እግዚአብሔር መሆኑን ረሳ። ሐይወቱ እንኳ በእግዚአብሔር እጅ መሆኑን ዘነጋ። በታላቅ ትዕቢት ተነሣሥቶ አባቱ ናቡከደነሾር ከኢየሩሳሌም ወደ ባቢሎን ያመጣቸውን የመቅደስ ዕቃዎች አረከሰ። (ስለነዚህ የመቅደስ ዕቃዎች ለማንበብ ትምህርት ሦስትን ተመልከት።) ስለዚህም እግዚአብሔር ፈረደበት። በዚያው ሌሊት መንገሥቱ ከእርሱ ተወሰደ። ሐይወቱም አለፈች። የሚደንና የፋርስ ሕዝቦች መጥተው የባቢሎንን መንገሥት ጸመሱ፤ ብልጣርንም ገደሉ።

ይህን መንፈሳዊ እውነት ዘወትር ማስታወስ አለብን። በወላጆቻችን ኃጢአት ምክንያት እግዚአብሔር በጸለኛ እያደርገንም። ምንም እንኳ በወላጆቻችን ኃጢአት ምክንያት በረሳችንና በቤተሰባችን ላይ የተለያየ ትግር ሊጸርሱብን ቢችልም በእግዚአብሔር ፊት ተጠያቂ የምንሆነው ስለረሳችን ኃጢአት ብቻ ነው። ወላጆቻችን አማኞች ስለሆኑ ብቻ መዳን እንዳማንቸልም ማስተዋል አለብን። እኛ ረሳችን በኢየሱስ ክርስቶስ ማመንና ለእርሱ መታዘዝ አለብን። ምንም እንኳ የታላላቅ ውንጌላውያንና የቤተ

ከርስቲያን መሬዎች ልጆች ብንሆንም እምነታቸው ለእኛ ሊተርፈን አይችልም።

አስተዋይ ከሆንን እግዚአብሔር ለአባቶቻችንና ለቀዳሞ ሰዎች ካስተማረው መንፈሳዊ ትምህርት ብዙ የምንማረው ይኖረናል። እነርሱ የተማሩትን ትምህርት ለመማር እነርሱ ባለፉበት ትግር ማለፍ ላይሰፈልገን ይቻላል። ከስሕተታቸውና ከመልካምነታቸው ልንማር እንችላለን። ይሁን እንጂ ታሪክ ራሱን ሲጸጋገም ይታያል። ወጣቶች ከእነርሱ በፊት ከነበሩት ሰዎች ሕይወት ሲማሩ አይታይም።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ከታላላቆቹህ ልትማር ስለምትችለው ትምህርት አንዳንድ ነጥቦችን ግለጽ።

ለ/ አንዳንድ መልካም ትምህርቶች ምንድናቸው?

ሐ/ ከሌሎች ልትማረቸው የማይገባህ አንዳንድ ስሕተቶች ምንድናቸው?

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ዳንኤል 5ን አንብብ።

ለ/ ንጉሡ ማን ነበር?

ሐ/ እግዚአብሔርን የሚያስቆጣ ምን ነገር አደረገ?

መ/ እግዚአብሔር እንዴት ተናገረው?

ሠ/ እግዚአብሔር ምን አለው? እንዴትስ ተፈጸመ?

በዚህ ሳምንት እግዚአብሔር ለእርሱ ክብር ለመስጠት ፈቃድኛ ያልሆነውን መሬት እንዴት እንዳዋረደው ከምዕረፍ 5 እንመለከታለን። የምድር መሬዎች ሕይወት በሙሉ በጌታችን እጅ ውስጥ ነው። ከ70 ዓመት በፊት በዳንኤል 2 የተነገረውን ትንቢት ፍጻሜ እንመለከታለን።

ሁለተኛ ቀን ክፍል አንድ፡- ዳንኤል 5:1-12

ጥያቄዎች

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ «ብልጣሶር» የሚለውን ስም በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ ተመልከት።

ለ/ ስለዚህ ሰው ሕይወት ከመጽሐፍ ቅዱስና ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት የተረጋገጠውን ሁሉ ግለጽ።

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ እግዚአብሔር በገድገዳው ላይ ሲጽፍ ብልጣሶር ምን እያደረገ ነበር?

ለ/ በገብዛው ላይ እነማን ነበሩ?

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ብልጣሶር ወይን እንዲጠጣበት ምን እንዲመጣ አዘዘ?

ለ/ እነዚህን ዕቃዎች ከየት አገኛቸው?

ሐ/ ይህን ያደረገው ለምን ይመስልሃል?

መ/ ለምንድነው ይህ እግዚአብሔርን ያስቆጣው?

8ኛ ጥያቄ፡- ወይን በመጠጣት ላይ እያለ ብልጣሶር ምን እንደተመለከተ ግለጽ።

9ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ስለደረሰበት ትግር ምክር እንዲሰጠው ብልጣሶር በመጀመሪያ ያስጠረው ማንን ነበር?

ለ/ የጠረፈው ሰዎች ለብልጣሶር ምክር ለመስጠት ቻሉ?

10ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል ሊረዳው እንዳሚችል ለንጉሡ የነገረው ማን ነው?

11ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል ንጉሡን ለመርዳት የሚያበቃ ምን ልዩ ዓይነት ስጦታ ነበረው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብረሪያ /ኮሚፓሪ/

በዳንኤል 1 የተጠቀሰው ሁኔታ ካለፈ 70 ዓመት ሆነው። (ከ606-539 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት።) ንጉሥ ናቡከደነሾር ታላቁ የባቢሎን ንጉሥ የሞተው ብዙ ዓመት ቀደም ብሎ በ562 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። ከእርሱ በኋላ ኢብል ሚርዳክ፣ ኔሬ ጆሌሶር፣ ረቦር ስርቻዶና በመጨረሻም ናቢዳስ የተባሉት ልጆች ነገሡ። ምንም እንኳን ናቢዳስ የመጨረሻው ሕጋዊ የባቢሎን ንጉሥ ቢሆንም በእርሱ ፈንታ ልጁ ብልጣሶር እንዲነገሥ አደረገ። ስለዚህም ናቢዳስ ብቻ ሳይሆን ብልጣሶርም ንጉሥ ተብሎ ይጠራ ነበር። ብልጣሶር ዳንኤልን ሦስተኛ ገዢ ያደረገውም በዚህ ምክንያት ነበር። (ዳን.5:7I 16I 29።)

ብልጣሶር የናቡከደነሾር ልጅ ተብሎ ተጠርቶአል (ዳን.5:11I 18)። ብልጣሶር ከናቡከደነሾር ጋር የነበረውን ትክክለኛ ገንኙነት ማወቅ ያስቸገረል። «አባት» የሚለው ቃል «እያት» ከዚያም አልፎ «ቅድመ እያት» ተብሎ ሊተረጎም ይቻላል። ምናልባትም ብልጣሶር ከናቡከደነሾር ሚስቶች የአንዱ ልጅ ሳይሆን አይቀርም። ወይም ከናቡከደነሾር ሴት ልጆች አንዱን ያገባው የናቢዳስ ልጅ ሊሆን ይቻላል።

ከናቡከደነሾር በኋላ የተነሳው ንጉሥ ናቡከደነሾር የነበረውን ያህል ቶሎታ አልነበረውም። ስለዚህም ቀስ በቀስ የባቢሎን መንገሥት ኃይል መዳከም ጀመረ። በዳንኤል 5 ላይ ያለው ታሪክ በሚፈጸምበት ወቅት ከዋናው ከተማ ከባቢሎን በስተቀር የተቀረው አገር ሁሉ በሚደንና ፋርስ ሠረዊት ቁጥጥር ሥር ነበር። ይህ ለባቢሎን መንገሥት የመጨረሻው ጊዜ ነበር፤ በዚህ ምሽት ማለትም በ539 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባቢሎን በጠላቶቿ እጅ ወደቀች።

ታሪክ ስለዚህ ምሽት በጣም ጸስ የሚያሰኝ ነገር ይነገረናል። ናቢዳስ በሚደንና ፋርስ ጦር ላይ ሠረዊቱን ለማዘመት እንዲመቸው ከነበረበት ሥፍራ ወደ ባቢሎን ዋና ከተማ መጥቶ ነበር። ከባቢሎን ውጭ ከፍተኛ ጦርነት

ተደረገና ናቢዳስ ድል ሆነ። ምናልባትም ሳይማረክና በኋላም የሚደገና የፋርስ መሪዎች ከእስር ሳይፈቱት አልቀረም። የተቀረው ሠረዊት እምልጦ ወደ ባቢሎን ከተማ ገባ። የባቢሎን ከተማ በቦታት ገንቦቶች የተከበበች ነበረች። በሰተውጭ ያለው ገንብ በጣም ሰፊ ከመሆኑ የተነሣ በላዩ ላይ አረት ሰረገሎች ጉን ለጉን ሆነው ሊያልፉበት ይቻላል ነበር። ውስጠኛ ከተማውንም የሚከላከል ሌላ ገንብ ነበር። ወደ ከተማይቱ የሚያስገባው ትልቁ በር ከነሐስ የተሠራ ሲሆን ከውስጥ ተቆልሮ ነበር። በከተማይቱ ውስጥ ያሉ ለብዙ ዘመናት ያህል ማንም ድል ያደርገዋል ብለው አላሰቡም ነበር። የሚያስፈልጋቸውን ሁሉ እከማቸው ስለነበር ቢከበቡም እንኳ ለብዙ ዓመት ለመቆየት ይቻላል ነበር። የቀረሰ ወታደር በመጡበት ወቅት በቀላሉ እንሸነፋለን የሚል ገምት አልነበረቸውም። ስለዚህም በባቢሎን ከተማ መካከል የሚያልፈውን የኤፍራጥስ ወንዝ በከፊል አቅጣጫውን አስለወጡት። አዲስ የባሕር በር ከፈቱለት ውኃው ወደ አዲስ አቅጣጫ ሲሄድ አስቀድሞ ተኝቶበት በነበረው ሥፍራ በኩል ወደ ከተማይቱ ገቡ። በዚያ ጊዜ ጉን ባቢሎናውያን ታላቅ ገብዝ አድርገው እየበሉት እየጠጡ ነበር። ስለዚህም ከተማይቱ ድል የተደረገቸው ያለ አንዳቸው ውጊያ ነበር።

ዳንኤል 5 ስለዚህ ታላቅ ድንስና የሚደገና ፋርስ ሠረዊት ወደ ከተማይቱ ሲገባ በባቢሎን ቤተ መንግሥት ውስጥ ምን ይደረግ እንደነበር ይነገረናል። የሚደገና ፋርስ ሠረዊት ድል ያደርገዋል ብሎ ያልገመተው ብልጣሮ ለመኳንንቱና ለሚስቶቻቸው ከፍተኛ ገብዝ አዘጋጅቶ ነበር። ምናልባትም በቅርቡ በደረሰባቸው ሽንፈት ተበላጭተው ብዙ ወይን ጠጅ በመጠጣት ረሳቸውን ለማጽናናት እየሞከሩ ይሆናል። ከዚህም ሌላ ይህ ገብዝ የወርቅን፣ የብርን፣ የነሐስን፣ የብረትን፣ የእንጨትንና የሸክላ አማልክቶቻቸውን ለማምለክ ያዘጋጁት ድንስ ሳይሆን እንዳልቀረ ይገመታል። እየበሉት እየጠጡት እነዚህን አማልክቶቻቸውን ያመሰግኑ ነበር። ሰክሮ ስለነበር ንጉሥ ናቡከደነፆር ከኢየሩሳሌም ያመጣቸውን ዕቃዎች እንዲያመጡና እርሱና ዕቁባቶቹ ለአማልክቶቻቸው ክብር የወይን ጠጅ እንዲጠጡበት እዘዘ። ምናልባትም ንጉሥ ብልጣሮ ሳይሰክር ኖሮ ይህን ያህል ድፍረት ባልኖረውም ነበር።

ንጉሥ ብልጣሮ እነዚህን ዕቃዎች ማርክሱ ክፉ የሆነው ለምን ነበር? በሌላ መንገድ ደግሞ በአሐዛብ ቤተ መቅደስ ውስጥ በመቆመጣቸው ረከሰው ነበር። (ዳን. 1:2) በሁለቱም ሁኔታ እነዚህ ዕቃዎች ለባቢሎናውያን አማልክት ክብር ውለዋል። በእግዚአብሔር ዓይን ፊት ጉን ሁኔታው ልዩነት ነበረው። ናቡከደነፆር ይህን ያደረገው ባለማወቅ ነበር። የአሐዛብ ንጉሥ ስለነበር እውነተኛውን የእስረኤል አምላክ አላወቀም ነበር። ስለዚህም ኢየሩሳሌምን ድል ለማድረግ ስለረዱት አማልክቱን አመሰግኑ። ብልጣሮ ጉን ስለኢየሩሳሌም ድል መሆኑን ስለ እስረኤል አምላክ ታላቅነት ሳይሰማ አይቀርም። ፊቱን ከእውነት የመለሰው አውቅ ነበር። ከዚህም አልፎ የራሱን ባሕል እንኳ የሚደረር ነገር አደረገ። የተቀደሱ ዕቃዎች ለተረ

አገልግሎት እይውሉም ነበር። በእነዚህ የተቀደሱ ዕቃዎች እርሱና መኳንንቶቹ፣ እንዲሁም ዕቁባቶቹ የወይን ጠጅ የጠጡበት ምክንያት በእግዚአብሔር ላይ ለማረዝ ነበር። ናቡከደነፆር ጉን ዕቃዎቹን በክብር በመቅደሱ ውስጥ ነበር ያስቀመጣቸው። ብልጣሮ ያደረገው ነውር፣ እግዚአብሔር የሚመለከቱትን ቤተ ክርስቲያን መጠጥ ቤት ወይም ዳንስ ቤት ከማድረግ የማያንስ ነው።

ገብዝው ለአማልክቶቻቸው ክብር የተዘጋጀ ነበር። ዳንኤል እንዴት እንደሚገልጸው አስተውሏል። አማልክቶቹ የወርቅ፣ የብር፣ የመዳብ፣ የብረት፣ የእንጨትና የድንጋይ ሥረዎች ነበሩ። ሕይወት የሌላቸውና በሰው እጅ የተሠሩ ጣዖታት ነበሩ። ዳንኤል የአሐዛብ አማልክት ምን ያህል የማይረቡ መሆናቸውን ለእግዚአብሔር ሕዝብ ለማሳየት ይፈልጋል። ዳንኤል በነበረበት ጊዜ ምስል እየተደረገላቸው ታናናሽ ጣዖታት ይከበሩ ነበር። ምንም እንኳ ዛሬም ቢሆን ሰዎች እንደ ድንጋይና ዛፍ የመሳሰሉትን ሕይወት የለሽ ነገሮች ቢያመልኩም ሌሎች ደግሞ ገንዘባቸውን፣ ተምህርታቸውንና ኃይላቸውን ያመልካሉ። በጣም እስረኢን የምናደርጋቸውና የምንጸገናባቸው፣ እንዲሁም በቸገረችን ጊዜ ይረዱናል የምንላቸው ነገሮች ሁሉ «ጣዖቶች» ናቸው። ከወርቅና ክብር የተሠሩ ጣዖቶቹ ብልጣሮን ከሚደገና ፋርስ ሠረዊት እንዳላዳኑት ሁሉ እኛም ተምህርታችን፣ ገንዘባችንና ኃይላችን ከመከራ ሊያዳኑን አይችልም። እውነተኛው አምላክ የሰማይና የምጽር ፈጣሪ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ሰዎች እንደ አምላካቸው የሚያመልክቸውን እንዳንጽ ነገሮች ገለጽ።

ለ/ ክርስቲያኖችስ እነዚህን ነገሮች እንደ አማልክት ያመልካሉን?

ሐ/ እንዴት? እንዳንጽ ምሳሌዎችን ሰጥ።

ገብዝው በሚደረገበት ወቅት ብልጣሮ በአዳራሹ ውስጥ ነበር። ወደደውኑ ከእግዚአብሔር የተላከ የሰው እጅ የሚመስል ነገር አየ። እጅ ብቻ እንጂ ሌላ አካል አልነበረውም። ይህ እጅ በገጽገጽ ላይ ለንጉሡ የሚሆን መልእክት ጻፈ። ምን ያህል ሰዎች ይህን እጅ እንዳዩ እርግጠኛ ባንሆንም፣ ንጉሡ ለማየት ጉን በጣም እርግጠኛ ነ። ይህን እጅ ሲመለከት ድፍረቱና ወኔው ረቀውና እጅግ ፈረ። ፈቱ ገረጣ፤ ጉልበቱ ስለተብረከረከ መቆም እንኳ አልቻለም።

ንጉሡ የሃይማኖትና የፖለቲካ አማካሪዎቹን አስጠርቶ ጽሑፉን እንዲተረጎሙለት እዘዘ። ጽሑፉን ለሚተረጎሙለት ሰው ሐምረዊ ገምጃ እንደሚያለብሰውና የወርቅ ማርዳ በእንጉ ላይ እንደሚያደርገለት ቃል ገባ። እነዚህ አገሮች የተለዩ የክብርና የምስጋና ምልክት ነበሩ። በምጽሩ ላይ ሦስተኛ ገዢ እንደሚያደርገውም ተናገሮ ነበር። ናቢዳስ የመጀመሪያውት

ብልጣሮር ሁለተኛው ገዢ ሲሆን ጽሑፉን የሚተረጎም ሰው ጸገም ሦስተኛ መሪ እንዲሆን ተወስኖ ነበር።

የተሰበሰቡት ሰዎች ሁሉ በገጽገጻቸው ላይ የታየውን ጽሑፍ ለመተርጎም አልቻሉም። ለምን መተርጎም እንዳልቻሉ እናውቅም። ቋንቋው በረሃቸው ቋንቋ በአረማውያን ነበር። ምናልባትም ሊረጹት በማይችሉት መንገድ ስለተጻፈ ሊሆን ይችላል። በሌላ ወገን ጸገም ምንም እንኳን ቃላቶቹን ቢያውቁም መልእክቱን ባለመረዳታቸው ሊሆን ይችላል።

በገብዛቸው አዳረሽ ውስጥ የተፈጠረውን ትግር ሰዎች ንገሥቱ ሳትመጣ አትቀርም። አመሠረቱ ገን ንጉሠ ፊት ማንም ሳይፈቀድለት አይገባም ነበር። (የአስቲርን ታሪክ አስተውል። አስቲር 4:9-11) ንገሥቱ ወደ ንጉሠ ቀረበትና ልኮ ዳንኤልን እንዲያስጠራ ነገረቸው።

ይህች ንገሥት ማን እንደሆነች እርግጠኛ አይደለንም። ሚስቱ ገብዛቸው ላይ ስለነበረች ይህች ሴት ሚስቱ ለመሆን አትቀልም፤ (ዳንኤል 5:2)። የናቦሂዳስ ሚስት ወይም የራሱ የብልጣሮር እናት ሳትሆን አትቀርም። ምናልባትም የንገሥቱ እናት ወይም የናቡከደነፆር ሚስት ትሆን ይሆናል። የተናገረችው ቃል ከናቡከደነፆር ጋር ይሰማል፤ ባለፈው ጊዜ ናቡከደነፆር ስለ ዳንኤል የተናገረውን ሳትሰማ አትቀርም። (ዳንኤል 5:11ን ከዳንኤል 4:9 ጋር አነጻጽር።)

ንጉሡ ዳንኤልን እንደሚያውቀው ጥርጥር የለውም። እንደ እርሱ ያለ ታላቅ ሰው መታወቅ አለበት። ምናልባትም በዚህ ጊዜ ዳንኤል ከፖለቲካው ሥረ ጡረታ ወጥቶ ይሆናል። በዚያን ጊዜ ከሰማንያ ዓመት በላይ ሳይሆነው አይቀርም። ምናልባትም ብልጣሮር ዳንኤልን ስላልወደደው ከፖለቲካው ሥረ ሸርት ይሆናል።

ንገሥቱ ዳንኤል እንደመጣና ጽሑፉን እንደተረጎመለት ለንጉሡ መከረቸው። «የቆደሳን እማልክት መንፈስ» ያደረገበት ስለነበር ዳንኤል ጥበበኛ ሊሆን እንደሚችል ታውቃለች። (የዚህን ትርጉም ለመረዳት ከፈለግህ ቢያንስ ያለፉት ጥቂት ሳምንታት ትምህርቶችን ተመልከት።) ዳንኤል ልዩ እእምሮ፣ ማስተዋልና እውቀት እንዲሁም ሐልምና እንቁቅልሾችን የመናታት ችሎታ እንዳነበረው በመረዳት ናቡከደነፆር የጠቢብን አለቃ አጽርጾት ነበር። ዳንኤል በገጽገጻቸው ላይ የነበረውን ጽሑፍ ለመተርጎም እንደሚችል ንገሥቱ ጥርጥር አልነበረትም።

የዚህ ዓለም ዕውቀት በከፊልና ጊዜያዊ ለመሆኑ ይህ በቂ ማስረጃ ሊሆን ይችላል። ምንም እንኳን የዚህ ዓለም ዕውቀት ለእንዳንድ ትግር መፍትሔ ሊሆን ቢችልም፣ ከፍተኛ ትግር በሚመጣበት ጊዜ ገን ምንም ሊረዳን አይችልም። የዘላለሙን ነገሮች እንደገንዘብ የሚረዳን የእንዚአብሔር ሰው ብቻ ነው።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ 1ቆሮ.2:12-15 ተመልከት።
ለ/ ክርስቲያን ያልሆነ ሰው የማይረዳቸው በመንፈስ ቅዱስ የሚመራ ክርስቲያን ገን የሚረዳቸው እንዳንድ ነገሮችን ገለጽ።

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 5:13-30

ጥያቄዎች

- 14ኛ ጥያቄ፡- ንጉሡ ስለ ዳንኤል ምን ሰማ?
15ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በገጽገጻቸው ላይ ያለውን ጽሑፍ ከተረጎመለት ንጉሡ ምን እንደሚያደርግለት ነበር ለዳንኤል የነገረው?
ለ/ ዳንኤል ገን ምን መልስ ሰጠው?
ሐ/ ዳንኤል እንደዚህ የመለሰለት ለምን ይመስልሃል?
16ኛ ጥያቄ፡- ለናቡከደነፆር ሥልጣን የሰጠው ማን ነበር?
17ኛ ጥያቄ፡- በነበረው ሥልጣን ምክንያት ናቡከደነፆር ማድረግ የሚችላቸው እንዳንድ ነገሮች ምንድናቸው?
18ኛ ጥያቄ፡- ሥልጣንና ኃይል የተወሰነ መሆኑን እንዚአብሔር ለናቡከደነፆር ያሳየው ለምን ይመስልሃል?
19ኛ ጥያቄ፡- በምን ሁኔታ ነበር ብልጣሮር የአባቱን ምሳሌነት ያልተከተለው?
20ኛ ጥያቄ፡- በገብዛቸው ወቅት ስላደረገው ነገር በምን ሁኔታ ነበር ዳንኤል ብልጣሮርን የወቀሰው?
21ኛ ጥያቄ፡- እንዚአብሔር በብልጣሮር ሐይማኖት ላይ እንኳ ሥልጣን እንዳለው ዳንኤል የነገረው እንዴት ነበር?
22ኛ ጥያቄ፡- በገጽገጻቸው ላይ የተጻፉትን ሦስት የአረማይክ ቋንቋ ትርጉማቸውን ገለጽ።
23ኛ ጥያቄ፡- ብልጣሮር ለዳንኤል ምን ሸለመው?
24ኛ ጥያቄ፡- በገጽገጻቸው ላይ የተጻፈው ቃል በዚያን ሌሊት እንዴት ተረጸመ?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚገታሪ/

ለእንዳንድ ትግሮች መፍትሔ እንደሚያገኝ ንጉሥ ብልጣሮር ስለ ዳንኤል የሰማው ከንገሥቱ ነበር። ስለዚህም ዳንኤልን አስመጣው። ዳንኤል ሲመጣ አብዛኛውን ንገሥቱ ስለ እርሱ ያሚወተቸውን ሁሉ ነገረው። ዳንኤል ከእማልክት ጋር የነበረውን የቀረበ ገንኙነት ስለ ዕውቀቱ ስለ ጥበቡ ሰዎች ነበር። ስለዚህም ብልጣሮር በገጽገጻቸው ላይ የተጻፈውን ጽሑፍ እንደተረጎመለት ጠየቀው። ለሌሎች እንደተናገረው ሁሉ ሐምረዊ

ገምጃ እንደሚያለብሰውና የወርቅ ማርዳ በእንገቱ ላይ እንደሚያደርገው ለዳንኤል ነገረው። በሀገሪቱ ላይ ሦስተኛ ባለሥልጣን እንደሚያደርገውም ነገረው።

ዳንኤል ግን ድፍረት በተሞላበት ሁኔታ እነዚህን ሁሉ ለመቀበል ፈቃደኛ አለመሆኑን ገለጸ። ይህም ሁለት ምክንያት አለው። በመጀመሪያ፡- የነቢይነት ሥልጣን በገንዘብ የሚገዛ አለመሆኑን ሊያሳየው ነው። ዓላማው የእግዚአብሔርን መልእክት ለሕዝቡ መናገር እንጂ ለገንዘብ ወይም ለሽልማት አልነበረም። ሁለተኛ፡- ብልጣሮር እንደሚሰጠው የነገረው ነገር ሁሉ በዚያው ሌሊት እንደሚወሰድ በመረዳቱ ነበር። ባቢሎን በሜዶንና ፋርስ ሠረዊት እጅ ስትወድቅ የነበረው ሥልጣንና ብልጽገና ሁሉ እንደሚወሰድበት ያውቃል። ዳንኤል ግን የጽሑፉን ትርጉም የነገረው በፈቃደኝነት ብቻ ነበር።

ዳንኤል ጽሑፉን ከመተርጎሙ በፊት እግዚአብሔር በናቡከደነፆር ላይ ምን እንዳደረገ ነገረው። ኃይልን ሁሉ ለናቡከደነፆር የሰጠውና መንግሥቱንም ታላቅ ያደረገለት እግዚአብሔር እንዲሆን አስገንዝቦው። ናቡከደነፆር በመንግሥቱ ሁሉ ሥልጣን ቢኖረውም እግዚአብሔር ጸገሞ በናቡከደነፆር ላይ ሥልጣን አለው። ናቡከደነፆር እንድን ሰው ለመገዳልም ሆነ ለማዳን ሥልጣን ነበረው፤ ትዕቢት ባደረበት ጊዜ ግን እግዚአብሔር ይህን ሥልጣን ገፈፈው። ይህንንም ያደረገው ናቡከደነፆርን በማሳበጽ እንዲሆን ባለፈው ሳምንት ተመልክተናል። እግዚአብሔር በመንግሥታትና በገዢዎቹ ሁሉ ላይ ያለውን ሥልጣን ናቡከደነፆር ተማረ። መንግሥታትን የሚያስነሣው እርሱ ነው፤ መንግሥታትን የሚጥለውም እርሱ ነው።

ምንም እንኳን ብልጣሮር ታሪኩን እንደሚገባ ቢያውቅም እርሱ ግን ከናቡከደነፆር ሕይወት አልተማረም። ዳንኤልም ስለሁለት ነገሮች ወቅሰው። እንደኛ፡- የሜዶንና ፋርስ ጦር መጥቶ በከተማይቱ ውጪ ሰፍርክል፤ ይህም በመሆኑ ትሑት መሆን ሲገባው እርሱ ግን ጦሩን ለመመለስ እንደሚችል በፊሱ ትሑታ ታበየ። ሁለተኛ፡- እውነተኛውን የሰማይ አምላክ አላውቀም። እግዚአብሔርን ናቀ፤ እንደ እርሱ አማልክት ሁሉ እግዚአብሔርም ጸካማ እንዲሆን አሰበ። ይህም ትዕቢቱ እግዚአብሔርን እንዲሰድብ አደረገው። ብልጣሮር የቤተ መቅደሱን ዐቃዎች ወደ ገብዣው አዳረሽ አምጥቶ ማርከሱ እውነተኛውን የሰማይ አምላክ መቃወሙን እንደሚያመለክት ዳንኤል ተረድቷል።

ይህም ስጽቡ በሁለት አቅጣጫ ሞኝነቱን ያሳያል። በመጀመሪያ፡- ታላቅ ሕያውና ኃያል ከሆነው ከሰማይ አምላክ እርዳታን መጠየቅ ሲኖርበት እርሱ ግን የማይጠቅመና የሰው እጅ ሥራ የሆኑትን አማልክት አመለከ። እነዚህ አማልክት በባቢሎን የሚሆነውን የማየትም የመስማትም ትሑታ የላቸውም፤ ብልጣሮር ላቀረበላቸው የጸሎት ጥያቄ ሁሉ መልስ መስጠት አይችሉም። ሁለተኛ፡- ብልጣሮር እርሱን ለመገዳልም ሆነ ለማዳን

የሚችለውንና ሕይወቱን በእጁ የያዘውን አምላክ አላከበረም። በባቢሎን የሚሆነውን ሁሉ የሚቆጣጠርም እርሱ ነው።

በገጽገጽው ላይ የነበሩት ሦስት ቃላት በጊዜው የባቢሎናውያን ቋንቋ በነበረው በአረማይክ የተጻፈ ነበር። የእነዚህ ቃላት ናቹ ከእንደ በላይ ትርጉም ስለነበረው ትርጉሙም የተወሳሰበ ሆኗል። ምንም እንኳን ንጉሠ ጽሑፉን መረዳት ቢቸልም ትርጉሙን ግን ለመረዳት ባለመቻሉ የዳንኤል እርዳታ አስፈለገው።

ግን፡- «ተቆጠረ» ማለት ሲሆን በሌላ በኩል ጸገሞ «ሚና» የሚባለውን እነስተኛ የገንዘብ ክፍልፋይ (ሣንቲም) ያመለክታል። ቃሉ ሁለት ጊዜ አደጋገመ እግዚአብሔር የብልጣሮርን የንግሥና ዓመታት እንደቆጠረቸውና ዓመታቱም መፈጸማቸውን የሚያመለክት እንዲሆን ዳንኤል አስተዋለ። የብልጣሮር የንግሥና ጊዜ ተፈጽሟል፤ አልቋል።

ቋቋ፡- ይህ ቃል «ተመዘነ» ማለት ሲሆን በሌላ አነጋገር ጸገሞ «ስቀል» የሚባለውን ገንዘብ ያመለክታል። ዳንኤል ብልጣሮር በሚዛን መመዘኑን ይናገረል። ይሁን እንጂ ሕይወቱ እግዚአብሔር በሚፈልገው መጠን ሆኖ አልተገኘም።

ፋረስ፡- ይህ ቃል የተለያዩ ትርጉሞች አሉት። «ገማሽ» ማለት ሊሆን ይችላል፤ በሌላ አነጋገር ጸገሞ መከፋፈልን ያሳያል። ቃሉ የሚና ወይም የስቀል ገማሽ ማለት ሊሆን ይችላል። ፋርስ ከሚለው ቃል ስለሚቀረረብ የባቢሎንን በፋርስ መሸነፍ የሚያመለክት ቅኔያዊ አነጋገር ሊሆንም ይችላል። እንደ ዳንኤል አተረጎም የባቢሎናውያን መንግሥት ዘመን ተፈጽሟል። መንግሥቱንም ሚዶንና ፋርስ ይከፋፈሉታል።

እንደተናገረው ሁሉ ብልጣሮር ዳንኤልን ሐምረዊ ልብስ አለበሰው፤ በእንገቱም የወርቅ ማርዳ አደረገለት። በባቢሎን መንግሥት ውስጥም ሦስተኛ ገዢ አደረገው። ይሁን እንጂ ይህን በሚነጋገሩበት ሰዓት እንኳ የሚዶንና የፋርስ ሠረዊት ባቢሎን ውስጥ ገብቶ ስለነበር ይህ ሥልጣኑ ምንም ያህል አልቆየም። ከተማይቱ ተማረከቱ፤ ብልጣሮርም ተገደለ።

በዳንኤል 2 የወርቁ ረስ ባቢሎንን የሚያመለክት እንዲሆን ታስታውሳለህ። የትንቢቱ የመጀመሪያ ክፍል ተፈጸመ። ሁለተኛው መንግሥት፥ ማለትም ዳረቱና ክንዶቹ ከብር የተሠሩት የሚዶንና የፋርስ መንግሥትን ያመለክታል። እሁን ይህ መንግሥት ጀምሮአል።

የባቢሎን ከተማ በሜዶንና ፋርስ መንግሥት ተያዘች። የባቢሎንን መንግሥት የወሰደው ዳርዮስ የሚባለው ሚዶንዊ ሰው ነው። ዳርዮስ ባቢሎንን መገዛት ሲጀምር የ62 ዓመት ሰው እንዳነበር ዳንኤል ይናገረል።

ይህም ዲግሪዎች ደርሰዋል፡፡ በገላ ደውቀው እንደነበር ያመለክታል፡፡ ስለ እርሱም ሰፋ ባለ መልኩ በሚቀጥለው ሳምንት እናጠናለን፡፡

የባቢሎን ሕዝብ ለአይሁዳውያን ልዩ ምልክት ሆነውላቸዋል፡፡ የባቢሎንን መሣሣትም ሆነ መውጸቅ ነቢዩ ኢሳይያስ በገልጽ ተንብዮአል፤ (ኢሳ. 13-14:23)፡፡ ከዚህም ሌላ፥ የባቢሎን ተዕቢትና ውድቀት የዲያብሎስ ተዕቢትና ውድቀት ምሳሌ እንደሆነ ተገልጾል፡፡

25ኛ ጥያቄ፡- ኢሳ.14:12-15 በጥንቃቄ እንብብ፡፡ ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑረን ይህ ክፍል ሰይጣን እንዴት እንደወደቀ የሚያመለክት መሆኑን ይሰማሉ፡፡

ባቢሎን የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለጨቆኑ ሌሎች መንግሥታትም ምልክት ወይም ምሳሌ ሆናለች፡፡ የእግዚአብሔርን መንግሥት የሚጨቁነው የመጨረሻው መንግሥት ምሳሌ ሆናለች፤ ኢየሱስ ክርስቶስ መንግሥቱን ለመመሥረት በሚመለስበት ጊዜ ይህንን መንግሥት ያጠፋዋል፥ (ረዕይ 17-19)፡፡

እግዚአብሔር የብልጣሩን ዓመታት እንደቆጠረቸው ሁሉ የእኛንም ዓመታት ቆጥሮአቸዋል፡፡ ምን ያህል ዘመን እንደምንኖርና መቼ እንደምንሞት እንኳ እግዚአብሔር ያውቃል፡፡ እኛ ግን ይህን እናውቅም፡፡ እግዚአብሔር ዕድሜያችንን ሁሉ ስለወሰነልን የምንኖርበትን ዘመን በሙሉ እርሱን ለሚያስከብር ነገር ልናውለው ይገባል፡፡

26ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ መዘ.90:1-12 ተመልከት፡፡
ለ/ ከእግዚአብሔር ዘላለማዊነት ጋር የሰውን ዕድሜ አወዳጽር፡፡
ሐ/ ዘመናችንን መቁጠር ለምን አስፈለገ?

ብልጣሩ በሚዛን እንደተመዘነና ቀልሱ እንደተገኘ ሁሉ እንደ ቀን እግዚአብሔር ሥረቱንን ይመዝነዋል /ይፈትነዋል/፡፡ በዚያ ቀን ምን ያህል እንደምንመዘን ይታወቃል፡፡

27ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ 1ቆሮ.3:10-15 ተመልከት፡፡
ለ/ የእኛን ሥረ የሚያመለክቱ የተኞቹ የሥረ ዓይነቶች ናቸው?
ሐ/ ሥረቱን ሁሉ የሚመዘነው ወይም የሚፈተነው በምንድነው?
መ/ ሥረው የሚጸናለት ሰው ምን ያገኛል?

አረተኛ ቀን፡-

የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስ፤ የውይይቱን ጥያቄዎችንም እንደገና ተመልከት፡፡

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጊዜ

- ሀ. 1/ የመቅደስ ዕቃዎችን በማርከስ የብልጣሩ ሐሳብ ወይም የልብ ዘንባሌ ምን ነበር?
2/ ዛሬስ ሰዎች በምን ዓይነት ሁኔታ ነው የተቀደሱ ነገሮችን የሚያረክቡት?
3/ ሰዎች የሚያመልክቸው የተለያዩ አማልክት ምንድናቸው?
4/ እንዴን እምላክ ብቻ ከማምለክ ይልቅ ክርስቲያኖች የተለያዩ አማልክትን ወደ ማምለክ የሚገፋፉት እንዴት ነው?
- ለ. 1/ የዓለምን ጥበብና የእግዚአብሔርን ጥበብ አወዳጽር፡፡
2/ ብልጣሩ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው ዓለማዊ ጥበብን ያሳየው?
3/ ጸሀንነትን፥ ብልጽገናን፥ የሕይወት ዓላማን፥ የተለያዩ አመለካከትን፥ ወዘተ በሚመለከት የሰውና የእግዚአብሔር ጥበብ እንዴት እንደሚለያዩ ገለጽ፡፡
- ሐ/ 1/ ከብልጣሩ ሕይወት የምትማረቸው ዋና ዋና ነገሮች ምንድናቸው?
2/ በዚህ ትምህርት ክርስቲያኖችን እንዴት ልታደናና ወይም ልታበረታታ ትችላለህ?
3/ ክርስቲያኖች የብልጣሩን ሕይወት አይተው ሊጠነቀቁ የሚገባቸው እንዴት ነው?
- መ/ የብልጣሩ ቀናቱ መቆጠረቸውን እግዚአብሔር ይናገራል፡፡ መዘ.90:1-12 ጸገሞ የእኛም ቀናቱ እንደተቆጠሩ ያመለክታል፡፡ ከዚህ የምንማረው ምንድነው?
- ሠ. እግዚአብሔር ብልጣሩን መዘኖ ቀላል ሆኖ እንደገኘው ተናገሯል፡፡ በ1ቆሮ.3:10-15 ላይም ሕይወታችን በእሳት ውስጥ እንደሚፈተን ወይም እንደሚመዘን ይናገራል፡፡ እንዴት ነው ይህ ቃል የቀድሞና ኑሮ እንድንኖር ሊያበረታታን የሚችለው?

5. ጸሎት፡፡